

SAVAITINIS LAIKRAŠTIS
"LIETUVA"
Išleista kas penktą dieną, Chicago, Illinois.
Prenumerata Šveicarijoje, Vokietijoje, Kanadoje
ir Meksikoje..... \$2.00 metams
Kitose vietovėse..... \$3.00
Prenumerata turi būti apmokama iš vienos meto pennera
skaitais nuo dienos išrašymo laikotarpio, ar nuo šio
Metų. Apie prekių kainas ir kitą informaciją
visuomenės reikalingai adresuokite:
A. OLSZEWSKI,
924 33-rd Street, Station 60, CHICAGO, ILL.

LIETUVA

THE LITHUANIAN WEEKLY
"LIETUVA"
Published every Friday at Chicago, Ill.
Subscription in the United States, Canada and
Mexico..... \$2.00 a year
Subscription to Foreign countries..... \$3.00 a year
Advertising rates on application.
Address all communications to
A. OLSZEWSKI,
924 33-rd Street, Station 60, CHICAGO, ILL.

Nr. 23

CHICAGO, ILL., PETNYCIA, 8 d. Birželio (JUNE), 1906 m.

Metas XV

POLITIŠKOS ŽINIOS.

Maskolija.

Caro randas laukia žmonių sukilimo ir kol jo pusėj dar etoja kariumenė, priešinasi, nepasiduoda žmonių reikalavimams, rengiasi su jais į kovą. Rodosi, kad sukilimo laukia pirmiausiai pietinė Maskolijoje, kur gyventojai tveria mišinį visokių tautų nevien paeinančių iš visokių Maskolijos kraštų, bet ir iš užrubežių, augėdžiau protiskai stovinčių už tikrus maskolius.

Didžiausius prisirengimus caro randas atlieka: Poltavos, Chersoniaus, Tauridos, Ekaterinoslavians gubernijos ir Bessarabijos, didesnė dalį rumunų apgyventų. Chersoniaus ir Tauridos gubernijas iš arsenalų išsiuntė net 400 revolverinių kanolių. Taigi randas mat su teip dideliu kanolių skaitliumi nori neužganėdintus žmonis nuraminti, juos nutildyti, užganėdinti, nors atsitikimai kituose kraštuose, kur toki įnagiai seniau išbandyti, parodė, kad vartojimas tų įnagių gana pavojingas tiems, kurie juos prieš žmonis vartoja. Nuraminti žmonis teisybės reikalaujančius tokiais įnagiais retai kur pasiseka.

Kanoles ir kariumenę valdonai prieš žmonis vartoja šimtas metų atgal Prancūzijoje; vartojo jas ir Prūsijoje 1848 m., bet jos žmonių nenutildė. Antai Prancūzijoje, jeigu iš syk karalius būtų išpildęs žmonių reikalavimus, ant tulo laiko būtų juos nuraminęs, bet jis griebsi tokių jau įnagių, kokių griebsi Maskolijoje caras ir jo tarnai, todėl jo locni pavaldiniai, jam ir jo moterei galvą nukirto. Pamokyta Prancūzijos pavyksu Prūsijos karalius 1848 m. greičiau prieš žmonis nusilenkė, todėl palaikė nevien galvą, bet ir sostą. Bepriešindamas, būtų, be abejonės, ir vieną ir kitą nuzūdęs.

Ir Maskolijoje, dar laike karės, jeigu caras būtų išpildęs be prievartos bent tokius žmonių reikalavimus, kokius dabar nori išpildyti, žmonės gal ir karę būtų stoję rando pusėj ir pati karė gal kitaip būtų pasibaigusi. Bet caras, nors jo armiją sumušė kiekviename susitikime maža Japonija, tiek proto neturėjo, kad duoti žmonėms tą, kas jiems neatbutinai yra reikalingu. Jis žmonėms nieko iš gero noro duoti nenorėjo, bet pulkus laisvės reikalaujančių kimo į kalėjimus, varė į Siberiją ir Archangelsko gub.. Tukstančius žmonių be sudo sušaudė nuožmūs caro jenerolai. Šimtus kaimų jie išdegino ant Kaukazo ir Latvijoje. Argi tokiais įnagiais galima žmonis nuraminti? Turbut ne. Tą rodo ir vaisiai tokių darbų.

Nors daugelį apskričių locnos tėvynės caro jenerolai pavertė į tirus, bet ir tuose tiruose, ekonomiškai išnaikytose kraštuose, ramumo nėra. Antai Kuršėj, kur garšus Orlov sušaudė daugybę latvių ir išdegino daug kaimų, kur neva buvo žmonės nutilę: revoliucija kyla iš naujo. Pulka ginkluotų

revoliucionierių laksto po kraštą ir gauda laikinčius rando pusėj ir jam tarnaujančius. Tokiais yra linteroniški pastoriai ir vokiečiai baronai. Latviai pakorė tris vokiečius baronus aplinkinėse Mintaujos užtai, kad ant jų liudijimo pasirėmęs, Rygos kariškas sudas ant nuzudymo nusprendė aštuonis darbininkus.

Bombų mėtytojai vėl labiau subruzo, bombos dabar Maskolijoje atpigo, kadangi jas išmoko dirbti pačioj Maskolijoje, jau jų nereikia slapta iš užrubežių gabenti.

Pereitą savaitę Tiflise likosi mėsos bombos, eksplozijos labai pavojingai, gal mirčiai užgautas vienas iš bauriausių caro tarnų, Grunzijos general-gubernatorius Alchanov. Jis likosi sutrikusios bombos šukių užgautas į pilvą. Bombos buvo mėtytos į kariumenę Sebastopolio, kur net keliolika žmonių užmušė. Darbavosi su joms ir daugelį kitų vietų. Nors rando šnipai kaip kur užtinka bombų krautuves ir bombas paima, bet kad jas neteip sunku padirbti, zinoma, mokant, tai vietoj paimtu, revoliucionieriai pasidirba sau naujas ir jas vartoja prieš niekiausius caro tarnus, atsiėmėjusius didžiausiu žiaurumu. Teip stovint dalykams, carui ant galo gali pritrukti tarnų, kadangi juo labiau, juo mažiau bus norinčių užimti įtekmingesnius, taigi pavojingesnius urėdus, o jeigu ir kas priims, tai reiks geriau už jų atsidavimą užmokėti, o caro izdas pinigų neturi ir dabar nėra iš ko nepriteklis uždegti.

Dumai teipgi nesiseka. Jos darbą stabdo randas, nenorėdamas išpildyti nė mažiaus reikalaujančių reikalavimų, todėl tokių įtekmingesnių, viršų ima daugiau reikalaujanti. Juk jeigu randas nenori išpildyti nė mažų žmonių reikalavimų, tai tokių nėra nė reikalo stovėti. Jeigu jau dumai reikią su randu kovoti, tai jau geriau kovoti ne už mažmožius, bet už svarbesnius reikalus.

Kadangi demokratai konstitucionalistai nežino, kaip užganėdinti ukininkų reikalus, tai ukininkų atstovai gali visai nuo demokratų partijos pasitraukti. Ukininkai reikalauja žemės, tai svarbiausias jų reikalavimas, o demokratai nežino iš kur tą žemę imti. Jie užmanė, kad randas išdalintų ukininkams: caro, rando ir klioštorių žemes, bet randas to padaryti nenori, kadangi iš tos žemės caro ministerija kasmetai surenka milijonus rublių. Klioštoriai, kuriems priguli didelė žemės plotai, teipgi nenori jų ukininkams atiduoti. Demokratai nežino, kaip popus ir randą priversti išpildyti ukininkų reikalavimus. Demokratai, kad neužgauti perdaug rando, užmanė, kad tos carui ir klioštoriaus prigulincios žemės, girios būtų vien ukininkams pigiai parsamdomos, bet ukininkai reikalauja jos sau, kad tai būtų ukininkų savastis, kadangi samdydami nuo rando žemę, jie pastotų tikrais rando vergais.

Kadangi ir tų žemių aki-

ninkams nepakaktų, tai jie reikalauja dar, kad ir privatiškų dvarų žemė būtų jiems už mažą užmokesnį išdalinta. Radikalai gi reikalauja, kad žemę apdirbanti tik tiek jos turėtų, kiek pats gali apdirbti. Taigi jie reikalauja, kad Maskolijoje nebūtų didelių žemės plotų vienos rankose. Tokiam reikalavimui vienok priešinasi demokratai, kadangi daugelis jų pasiuntinių dumoį yra dvarų savininkais.

Taigi mat juo toliau, juo pačioj dumoį atsiranda nesutikimai; kuriuos negalima prašalinti, dumoį tarp pasiuntinių išeina į aikštę priešingi kilius siekiai, kurių negalima sutalkyti. Gal but, kad randas, besipriešinamas išpildyti dumos reikalavimus, gerai žinojo, kad pačioj dumoį, net tarp priešingų randui pasiuntinių užgims nesutikimai ir randas galės remtis ant mažiausiai reikalaujančios partijos, jeigu tik ji bus gana tvirta.

Nors duma pareikalavo pasitraukimo nuo vietos Goremikino ministerijos, bet visi ministeriai pasileka ant savo vietų ir ant dumos užgyrimo visai nepaiso. Duma užgyrė atleidimą kariškų sudų ant nuzudymo nusprendėms ypatoms ir savo užgyrimą perdavė ministeriams. Tiegi, vietoj išpildyti dumos reikalavimą, suskubino vien nuzudymų sudų nuspreštų.

Taigi aišku, kad ministerija daro visai priešingai dumos užgyrimams. Teip ilgai trauktiesi negal. Nėra kito išėjimo: arba ministeriai besipriešinanti dumos užgyrimams turi nuo vietų pasitraukti, arba jie turi išvaisyti dumą. Kadangi vienos antruose rinkimuose žmonės išrinktų dar daugiau radikalų, taigi daugiau reikalaujančių, tai randas nedrįsta dumą vykdyti bent teip ilgai, kol tiki, kad dumoj yra daugiau demokratų, su kuriais jis tikisi mažais nusilenkimais susitaikyti. Bet jeigu Goremikino ministerija ne demokratų reikalavimus nenori išpildyti, tai suprantama, kad demokratų įtekmė ant žmonių turi nupulti, jų vietoj dumoį gali but tik daugiau radikalų, su kokiais dabar randas nenori visai taikytiesi.

Tuom tarpu, juo toliau, juo blogiau Maskolijoje. Net gamta stoji prieš netikusį carą. Vėl didelius rytinės Maskolijos plotus pasiekė neužderėjimas. Dėl stokos žemės dideli laukų plotai išlytė, žmonis ten laukia bėdas, o randas neturi ištekliaus baduolių maityti. Tokiuose neramiuose laikuose ir baduolių pastos rando priešais.

4 d. berzelio, Odesos aplinkinėse siautė audra. Odesoj 4 ypatos likosi perkuno užmuštos, daug namų žaibai uždegė. 9 ypatos kelnoriniuose gyvenimuose prigirė. Užgingę tvanai išnaikino vynuogius kalvas ir 50000 akru kviečiais užsėtų laukų.

Randas, pabauginimui dumos, tyčia savo laikraštįj garsina, matyt biurokratų surengtus protestus prieš kius nors palluosavimus žmonėms. Dabar pagarsino jis, matyt „juodašimčių“ rei-

kalavimą, kad ant kalbų dumos atstovų būtų uždėta cenzura, taigi kad dumos atstovai negalėtų kalbėti nieko galinčio carą arba jo tarnus užgauti. Reikalavimai tie esą neva nuo Kabaniaus kizokų, bet ištikro greičiau jie biurokratų pačiam Peterburge, arba gal caro rumo aplinkinėse padirbti. Tegul randas bando tą daryti, o greitai pamatys pasekmes savo darbo!

Ispanija.

Po vestuvių Ispanijos karaliaus, važiuojant jam su nuotaka iš operos teatro, nuo vieno balkono metė į jį dinamitinę bombą, kurios eksplozijos net 26 ypatos likosi užmuštos, o daug tapo sužeistų. Viena bombos šukė paltaikė karaliui į kybantį ant krutinės orderį, bet jo pramušti neįstengė ir karaliaus neužgavo.

Metę bombą, rods, iš syk pabėgo, bet kad ji matė pirmą dangulį žmonių, tai jam ištinkti nepasisekė. Mieste Torrego de Ardos jį pažino vienas policijos agentas ir norėjo suimti, bet jis nesidavė ir peršovė policijos agentą, bet jį apsupo pulkas žmonių. Jis, nematydamas išsigelbėjimo, paleido sau šūvį į galvą, puolė ant gatvės ir neužligo pasimirė.

Metę į karalių vėžimą bombą revoliucionierius pasirodė koksai Morales. Tėvas jo Barcelonoj turi didelę gelumbį dirbtuves, bet pasitėv Morales negyveno, kadangi, kaip tėvas, policijos užklaustas, atsaikė: jis savo sunų iš namų išvijo, kadangi su juom šeimyna negalėjo sugyventi.

Taigi šiuo kartu Ispanijos karalius išliko. Bet jis pats vienam svetinam ambasadoriui apreiškė, kad pasikėsinimas ant jo gyvasties bus kada nors, anksčiau, ar vėliau atnaujintas. Ar pranašysta karaliaus išsipildys, nieks negal žinoti, bet išpildyti ji gali, kadangi dabar gyvastis visų valdonų, nevien karalių, bet ir respublikų prezidentų, visada yra pavojuje.

IŠ LIETUVOS.

Iš Vilniaus.

13 d. gegužio, miesto salėje buvo Vilniaus lietuvių Savitarpinės Pašalos Draugijos vakaras. Artistai-milėtojai vaidino „Audrą Giedroję“ ir „Mūsų Gerasis“. Pasibaigus vaidinimui, choras padainavo kelias daineles. Po dainų buvo šoki-mal. Vakaras nusisekė vidutiniškai. Žmonių buvo neperdaugiau.

19 d. gegužės, Vilniaus „Kanklių“ Draugija perstatė visą ištisai „Pilėnų Kunigaikštį“. Šis vakalas Vilniuje buvo pirmą kartą teatre rodomas.

(Iš „Viln. 26“.)

Iš Kauno.

Kauno lietuvių, balandžio 24 d., šventės apaudos sugrąžinimo sukaktuvės. Buvo daug kas todėl pasakyta ir atsimita. Tą pačią dieną

lietuvių išrinko komitetą iš penkių žmonių: iš Šliupo, Naujalio, Samajauskio, Rallos ir Cemolonskio ir pavedė tam komitetui pasirūpinti, kad Kauno mokyklose būtų įvestas lietuvių kalbos mokslas.

Kun. M., rašydamas „Vilniaus Žinioms“ apie tos dienos šventę, štai ką sako: „Lietuviai norėjo šioje mums brangioje dienoje turėti pamaldas. Lietuvių komitetas nusiuntė savo pasiuntinius pas vyskupą prašyti, kad leistų tą dieną katedroje užpikyti mišias ir išgirsti prakalbą iš sakyklos. Vyskupas neleido, sakydamas, kad tai bus pasirodymas, kurio jisai bijas (!). Išidėmėkite! Žemaičių vyskupas vadina tušiu pasirodymu, jeigu lietuvių Lietuvoje, savo senobiniame Kaune, pradės brangiąją tautos atgimimo dieną nuo Dievo žodžių maldos namuose!“

Kad Vilniaus vyskupas neleidia Vilniaus lietuviams, susirinkus bažnyčioje, pagiedoti vieną kitą šventąją giesmę, — mums visai nenuostabu, nors balsiai skurdū (Vilniaus bažnyčiose jau senė nekirikščiškai persekiojama visa, kas lietuviška), bet kad Vilniaus vyskupų pėdomis eina Kauno vyskupai, Žemaičių vyskupo Motiejaus įpėdiniai, — tai jau labai, labai liudnai. Ko nori pasiekti tie žmonės, laikančią vadydai iš savo krašto visą, kas teip braugu lietuviams, — labai sunku suprasti. Tokio pasiėgimo su lietuvišiais vaisiais gali būti labai negeri ir, aiškiau, pirmiausia tiems, kurie tuos vaisius teip auklėja. Iš tos visos žinios tik vienas dalykas džiugina: tą Žemaičių vyskupą pasiėgimą papelikia patys kaip-kurie Žemaičių vyskupijos kunigai, bent pirma apie jų laikraščiams pranešė ne kas kitas, kaip tik kunigas M.

Iš Meškučių, Šiaulių aps..

4 d. gegužio, trys Šiaulių gimnazijos mokiniai išplėšė miestelyje monopolį. Kelio žmonės su sargybiniais juos pavijo ir pradėjo mušti. Du mokinių (abu du 6 klases), Gutauskas ir Mantvilas tapo ant vietos užmuštais, trečias, Petronaitis, pasgyvė atvežė į Šiaulių ligonbutį. Užmuštų kunigas neleis laidoti ant katalikų kapų.

(Iš „V. Žin.“.)

Iš Ančiškio, Panevėžio apskrėčio.

Augėdvario Musnickio darbininkai buvo labai blogai valgydinami: juos penėjo centrafugos išsukomis. Darbininkai skundėsi Musnickio, kad jie tokioje darbydamieje teip prastai valgydami, negalį dirbti. Tuomet šis pasakė: „jei nenorite dirbti, tai atsitraukite.“ — Gerai, mes atsitraukime, tik užmokėk mums algą nuo Naujų Metų iki pasitraukimo dienos.“ Musnickis nenorėjo užmokėti ir pagaliu grumodamas, nuėjo savo kambarin. Įnirtę darbininkai nusekė paskui jį, reikalaudami, kad jiems būtų atlyginta algą. Musnickis, užpykęs, šovė iš revolverio, keldam kartų ir sunkiai sužeidė vieną darbininką, pataikė pilvan. Yra tai tas pats

Musnickis, kuris norėjo, kad jį Kaune valstiečiai išrinktų dumos atstovu.

Iš Pandėlio, Ežerėnų ap..

Girbučių sodžius ir ukininkas Inčiura, kuris turi pirkęs gale jų lauko vienasėdį, bylinėjasi dėl kelių dešimtinų žemės. Sodžius tą žemę sau savinasi, Inčiura gi sako, kad jis pirkęs ją iš pono visą. Atėjus ariamam jam metui, sodžius neleidia Inčiurai tos žemės dirbti. Vieną kartą, kad Girbučiai atbėgo vaikyti Inčiūros žmonių iš tos žemės, iš kasin kur atbėgo su šaudyklėmis sargybiniai. Kaip jie ten laukė atsirado, sunku pasakyti. Vieni sako, buk Inčiura juos tyčia atskvietė, kiti gi gina, kad prieš tai Girbučiai labai primušė Inčiūros brolių ir jam pasiskundus, Pandėlio pristovas nuleidęs kelis sargybinius. Bet ar šaip, ar teip, Girbučių vyrai susirėmė su sargybiniais ir šie pradėjo šaudyti. Ant lauko krito du negyvai užmušti — J. Glemža ir N. Gaigaijas, kitu du esą sužeisti. Užmuštųjų likę pačios ir mazi vaikai. Bė to, Pandėlyje dabar sėdi 6 suimti vyrai. „L.U.“

Iš Latvijos.

Iš latvių ir estų krašto pareina žinios, kad ten prasideda mažazemių ir bežemių sodiečių sukilimai. Tarp sodžiaus darbininkų platinami atsisaukimai, kuriuose patariama reikalauti žemės. Mokiniai nerimstantiems žmonėms, vyriausybė šiomis dienomis apskelbė latvių laikraščiuose, kad paskirti esą tam tikri valdininkai, kuriems liepta išdalyti valdžios dvarai į sklypelius, padėti jiems kaina ir atiduoti jie nuomon bežemiams ir mažazemiams valstiečiams. Tam reikalui nutarta esą paskirti visi valdžios dvarai ir dar 63000 dešimtinų valdžios misko Kuršo ir Vidžemės gubernijose. Bežemiais valstiečiais busią skaitomi tie, kurie turį mažiau 3 dešimtinų. Sklypeliai nuo 6 iki 10 dešimtinų didumo ketinama esą atidavinėti nuomon 12 metų. Jeigu kas mokėsias gerai ukininkauti ir išstaisyti geras triobas, turėsiąs tiesą prašyti, kad ta žemė visai būtų jam parduota.

Kareiviai vis dar neduoda latviams ramumo. Balandžio 27 d., kaip praneša iš Tukumo, dragunų burys 9 valandą vakaro atvyko į vieną vienasėdį kratyti. Šeimyninkas labai nenoroms rėdė: jiems duris; bet tuo laiku kasin kas iššovė ir sunkiai sužeidė vieną draguną. Tada dragunai umai išėjo ir, kuriam laikui praslinkus, atvyko jų didesnis burys su vykiu, sudegino tą vieną sėdį, šeimyninką gi išvežė su savimi ir, išsivežę, tuojaus sušaudė.

5 d. gegužio, Rygoje buvo lietuvių vakaras. Buvo valdomas Šiaulėniskio „Pilėnų Kunigaikštis“, visas ištisai, nieko nepraleidžiant. Nusisekė artistams savo darbą atlikti gerai. Daug kas iš pašaliečių, nelietuvių, kurie buvo atėję pasižiūrėti vakaro, stebėjosi, kad lietuvių teigiamų esą įgudę ir sunkius, didelius, veikalus kaip reikiant, atlikti. Žmonių vakare buvo nemaža. „L.U.“

Mokyklos.

Laikraščiuose randame žinią, kad Kauno gubernijos žemiečių viršininkai gavę tokią įsakymą:

- 1) Tie viršininkai turi pasirūpinti, kad visur pradėdamosiose mokyklose eitų kaip reikiant mokinimas.
- 2) Jie turi pasirūpinti, kad valstiečiai, jei buvo kame pradėję nebešelpiti mokyklų, toliau tebeduotų mokykloms pašelpas.
- 3) Jie turi pasirūpinti, kad žmonės, kur buvo nutarę išvaryti rusus mokytojus ir į jų vietas pasiskyrę lietuvių, visus tuos savo nutarimus paniektinti.
- 4) Jie turi išaiškinti valstiečiams, kad patys žmonės negali skirti sau mokytojų arba jų atstatinėti, ir kad lietuvių gali būti mokyklose tiksliai mokiniojais antrininkais, bet ir tuo turi dar pasirūpinti, kur reikiant, valstiečiai (turi leisti mokslo vyresnybei dėl to dalyko prašymus).

Kiek čia yra tikros teisybės, dar negalima sužinoti. Tačiau, rodosi, kad čia yra koks nesusipratimas.

Neseniai apie Lietuvos mokyklas radome laikraščiuose tokią žinią: apšvietimo ministeriui leista įvesti lietuvišką kalbą į pradėdamosias mokyklas Vilniaus, Kauno ir Gardino gubernijose. Lietuvių kalba busianti įvesta į Lietuvos mokytojų seminarijas ir į mokytojų institutą. Tikrų žinių betgi ir čia dar nėra.

Sužadimai švenčioniuose prasidėjo dar rugsėjo mėnesį. Mokiniai išstatė savo reikalavimus (terp kitko buvo reikalaujama sumažinti mokyklos mokesnius iki 10 rb.; dabar buvo mokama 15 rb.; nebemokėti senosios slavų kalbos); surašė reikalavimus, padavė mokslo vyriausybei. Patys gi nutarė neiti mokyklon, kol tie reikalavimai nebus išpildyti. Bet pažadėjus inspektoriumi kaip-ką išpildyti, mokiniai vėl pradėjo mokyti. Spalių 17 d., prasidėjus visuotiniam sujudžini, subruzo ir švenčionių mokykla. Po antros lekcijos visi mokiniai išėjo iš klasių į koridorį. Čia vienas mokinys pasakė prakalbą. Paskui visi, nuėję, paluosavo mokinius iš cerkvinės ir žydų mokyklų. Teip pat ir mergaitės. Susitausiusi didelė minia (apie 1000 žmonių), dainuodama revoliucijos dainas, pradėjo vaikščioti miesto gatvėmis. Ties popo namais, ji šaukė: „šalin juodašimėliai.“ In spektorius, negalėdamas su mokiniais nieko padaryti, pasikvietė pagalbon kareivius, kurie greit išskirstė minią. Vakare miesto taryboje susirinko prakilnesnėje miestelėnai ir nutarė pasilinti iš mokyklos inspektorius; jie išsiuntė telegramą gubernatoriui. Tikslai vėl išsigalėjus senajai valdžiai, viskas liko senoviskai: pasiliko ir inspektorius; be to, pradėta atstatinėti geruosius mokytojus ir šalinti mokinius. Tuojuo po Naujųjų Metų atstatė vieną mokytoją, laikinį mokinį pusę, vasario 15 d. praeilino 6 mokinius, o balandžio 16 d. atstatė dar vieną mokytoją.

Ir dabar liko mokykloje vieni juodašimčiai, kurie nemokina jaunuomenę, bet tikimai kvailina. „L. U.“

Veiverių mokytojų seminarijoje mokiniams dabar tik 4 mokiniai: trys vokiečiai ir vienas rusas. Visi jie pilnai ištikimi vyriausybei, per tai ir kareiviai juos labai sergsti: neatsitraukia nuo jų toli, ar tai jie bus seminarijoje ar lauke. Kada pradės mokyti kitus (dėl strėkos pašalintuosius) mokinius, ar bus išpildyti jų reikalavimai — nieko negirdėti.

Valsčiaus mokykloje mokslas tebeina; mokina ir lietuviškai. Tik tai mokytojas yra lenkas ir ne kiek lietuviškai neįsima. Pavyzdžiui, jis taip verčia žodžius lietuviškai: baran — tai bus baronas, učitel — mokytojas, škola — mokykla ir taip toliau. Valsčiaus turėtų pareikalausti tokio mokytojaus, kuris gerai lietuviškai mokyti. „L. Uk.“

Piemeniška Groma Žemaičių Vyskupo Mieloslovo - Leonardo Visiems Vierniams Vyskupijos, 30 d. sausio, 1906 metuose.

Nr. 10 „Nedėdienio Skaitymo“ atspaudinta išsisa „gromata“ Žemaičių vyskupo.

Toji gromata jau du kartus buvo perskaityta iš sakyklų Žemaičių vyskupijos bažnyčiose.

Paduodame svarbesnes to laiško vietas su pasargomis. „Ir terpu Jusų, Mieliausi, vaikštinėjia jaunikai, tankiai suvisu Jums nepažįstami, ir nežinomi, ir įkalbinėja Jums, buk atėjus jau laikas nebeklausyti valdžios ir visų ją panaikinti.“

„... Jie skelbia Jums, buk nebūreikia jau mokėti arendų ir mokesčių, kursto Jus atimti žemę ir miškus nuo turtingesniųjų žmonių; jie teipogi stengiasi pažeminti Jusų akys Jusų dvasiškus vadovus, juokiasi iš Jusų tikėjimo.“

„... Iš kaip-kurių kraštų plačios vyskupijos apturime žinias apie prisavinimą svetimos žemės, iškur kitur apie iškirtimą svetimo miško, o dar iš kitur apie atstatymą kaip-kurių perdetinių ir naikinimą jų daiktų ir turtų.“

„... Klausime, ar Jums šiandien geriau yra? Ar įgyjote gi Jus pagerinimą gyvenimo ir padauginimą turtų, kuriuos Jums žadėjo nepašaukti mokytojai ir netikri pranašai? Iš tolo girdime Jusų atsakymą, kad šiandien Jums ne kiek negeriau, ir kad dabar Jums dar blogiau, negu buvo pirma, nes miestelius ir sodžius atėjo karlumenė, netikri pranašai pabėgo, o vargšams žmonėms prisieina kentėti dar didesnę prispaudimą.“

„... Todėl, kiek kartų ateina pas Jus žmonės, kurie, ar tai sakydami Jums pamokslus, ar tai dalindami Jums raštus ir knygeles, išjuokia Jusų tikėjimą, peikia Šventąją Bažnyčią, ... žinokite, kad tai didžiausi Jusų neprieteliai; neklausykite jų pamokslų, neskaitykite tokių raštų, nes galite prarasti ... šventą tikėjimą.“

Apsistokime truputį. Vyskupas čionai liepia neklausyti tik tų pranašų, kurie išjuokia tikėjimą ir bažnyčią. Gerai tai žinoti. Tad kunigus už negerus jų pasielgimus galime ir peikti ir išjuokti, nes kunigas — ne vis vien ką tikėjimas ir bažnyčia. Taip ir daro tie persekiojami vyskupo „netikri pranašai.“ Prieš tikėjimą

jie neina! Jie nori, kad kiekvienas tikėjimas būtų be prievartos, kad kiekvienas žmogus galėtų liuosai, nenekenodamas, išpažinti arba neišpažinti kokį nors tikėjimą. Ir Kristus nieko verste nevertė prie savo mokslų.

Toliaus rašo vyskupas šiteip:

„— Kaip ateina pas Jus žmonės, vadinami socialistais, jų kalba tankiausia esti tokia: Jus vargdieniai ir be-turtiniai vieni darbuojatės, li-dami prakaitą, kiti gi visoki savininkai, kunigai, valdininkai, ponai! nieko nedirba; jie valgo duoną. Jusų pra-kaitu uždirbtą ir visokį turį apšėliai. Jus gi darbininkai ir penėtojai badą kenčiate, visokiais vargais esate pri-slėgti. Susisakytikite. Juk Jusų milijonai. Jusų didi galybė! Kodėlgi vaitojate? Susivienykite ir parodykite savo galybę. Viskas bus Jusų. Atimti žemes, miškus, dvarus, turtus, pinigų; visų šitų daiktų padaryti vie-ną didį turtą ir atiduoti jį visiems. Tegul tam tikri valdininkai valdo šį didį tur-tą. Tegul kiekvienas dar-buojasi ir tegul kiekvienas apturi iš to turto tiek, kiek jam būtinai reikia. Tada nebus jau turtingų ir nebus beturčių: kiekvienas turės, kas jam yra reikalinga ir visi bus lygūs.“

„Girdėdami tokias kalbas, atminkite, Mieliausieji, jog Dievas sako: „Nevošk; ne-gėisk nė namų, nė tarno, nė tarnaitės, nė jaučio, nė asilo, nė lauko, nė jokio daikto, kuris yra artimo tavo.“

Čia vyskupas pasirodo ne visai gerai apsispažinęs su so-cijalistų mokslu. Socialis-tai nemokina, idant visa sa-vastis, turtai ir pinigai būtų atiduoti visiems. Ne, jie rei-ka laukia, kad tik žemė, mašinos, fabrikai, tai yra abelnai — darbo įrankiai būtų visuomenės rankose.

O ką apie prisakymus Die-vo: „nevošk ir negeisk nė jokio daikto, kuris yra arti-mo tavo“ — tai socialistai irgi to paties reikalauja, idant darbo žmonės prigulėtų pilnai tai, ką jie savo darbu uždirbę yra. Bet čio-nai nesutinka jie su vysku-pu tame, jogei pripažysta, kad didžturtiniai neteislingai turi pasisavinę ir didelius žemės plotus, ir fabrikus, ir darbavietes, ir kitus dalykus. Darbdaviai nuo to ir darosi turtingais, kad ne vi-ską darbininkams už darbą užmoka, bet dalį uždarbio pasilaiko sau.

Čia vyskupas tuos Dievo prisakymus ne darbo žmo-nėms turi pritaikinti, bet tiems, kurie valdo ir dvarus, ir miškus, ir fabrikus ir ki-tus didelius turtus. Jiems turi sakyti: „Nevošk! Ati-duok, ką esi pasisavinęs nuo artimo savo!“

Toje „gromatoje“ dar ran-dame taip parašyta: „Socialistai, sulyg savo no-rų ir prašymų, jau keletą kartų turėjo savo žemes, kaip antai Afrikoje ir savo fabri-kus, kaip antai Prancūzijos ir Amerikoje, bet kiekvienas iš jų tolinosi nuo darbo, gai-lėdamas savo sveikatos, kiek-vienas žiūrėjo ir laukė, kad kiti dirbtų, ir taip jų gaspa-dorystė iškrypo ir išnyko.“

Tai iš kur gi, vyskupeli, paėmė tokias žinias? Mokslas tokių žinių neduoda. Matomai, iš oro jos pagau-tos. Socialistai nė nemisi-ja dabar užvesti socialistišką „gaspadorystę“ ir pripažysta, kad tai dar negalima yra, dar peranketi, dar svietas ne-pribrendęs yra prie to.

Truputį pirmiau dar ran-

dame taip parašyta: „Jeigu būtų vienas tik-tai bendras turtas, ir jei niekas neturėtų jokio savo daikto, tai kiekvienas mislytų ir ru-pintųsi apie tai, kad nesu-mažint savo sveikatos, kiek-vienas žiūrėtų ir lauktų, kad kiti dirbtų, taigi ben-dras turtas palengva išnyktų ir pasidarytų visiems bloga.“

Ant to tiek tepasakysime: geroje seimnyoje yra vyras, pati, vaikų; visi jie turi ben-drą turtą ir betgi nematyti, kad kiekvienas tokioje sei-mnyoje tik savo sveikatą ga-lintų ir lauktų kitų viską pa-dirbant. Taigi, mums rodi-si, kad ne visuomet žmonės, kurie turi bendrą turtą, yra toki blaivybės, kaip reiktų spėti iš „piemeniškos vysku-po gromatos“. Vyskupas čionai persudė.

Kitoje vietoje patsai vy-skupas sau prieštarauja, nes šiteip sako:

„Jeigu visi žmonės pildytų Išganytojo mūsų prisakymą: „myleisk savo artimą kaip pats save“, tai, kaip pirmuo-siuose krikščioniško tikėjimo amžiuose ir kaip dabar katali-ko klištoriuose, galėtų būti tarpu žmonių ir turtų ben-drystė ir tikra brolystė.“

Ar ne aišku, kad vyskupas patsai pripažysta, jog turtai gali žmonių bendrai valdyti ir tai ne bet kaip, bet ti-krąje brolystėje.

Dar randame štai kaip pa-rašyta: „Žmonių draugystėje turi but visokios vyresnybės, viso-ki pašaukimai, dvasiški ir svietiški, visoki užsiėmimai ir visokių žmonių padėjimai. Visi yra būtina reikalingi ir visi tarnauja vieni kitiems. Į dangišką tėvynę veda mus valdžia dvasiška, apie page-rinimą gi žmonių buvį ant žemės rūpinasi svietiška val-džia... Ne nuo žmonių paolina valdžia ir ne žmonių valia suteikia įstatymams tvirtybę, nes ant žmonių ir ant visos žmonijos yra Die-vas ir jo šventa valia.“

Tad jei „visi yra būtina reikalingi“, tai vyskupas at-randa, kad būtina yra reika-lingi ir zandariai ir urėdini-kai ir Trepovai ir Durnovai ir Dubasovai ir Skalonai ir visa eilė kitokių kraugerių. Mės nemislyjame, kad be to negalėtume apsieiti. Taip pat nesunku būtų apsieiti ir be tos kariumenės, kuri, a-not vyskupo gromatos, atėjo į sodžius ir padarė žmonėms dar didesnius prispaudimus. Ne, nevisi yra būtina reika-lingi.

Ne labai mums supran-tamas ir kitas vyskupo pasaky-mas, buk „apie pagerinimą žmonių buvį ant žemės rūpi-nasi svietiška valdžia“. Kad jau priderėtų apie tai rūpin-tis, tai mės žinome; bet da-bartinė maskolių valdžia apie pagerinimą žmonių buvį ti-krąi nesirupina. Ji nė „pa-remta“, kaip ant pamatų ko-kių, ant teisybės ir melės“ ir nesirupina „valdyti teis-i-ną“ ir mielaširdingai, vieno daikto tik tai tetrokšdama, kad visiems žmonėms būtų kaskart geriau, labiausiai gi silpniesiems, vargdieniais, be-turtiesiems.“ — Ne, dabartinė maskolių valdžia visiškai to-kiomis dalykais neįsima. Bereikalo, visai bereikalo, vyskupas ją gina nuo tų „jaunikaičių, netikrų pra-našų“, kurie su žmonių pa-gelba nori dabartinę netiku-buti snimamas, kad turėtume visuotinį lygų, slaptą, be-tarpinį balsavimą.

Dabar gi išeis komedijos, ne rinkimai. Jei vyskupui, kunigams ir kaip-kuriems lietuviams patinka ta kome-dija, lai žaidžia. Mums gi, „ciollikų“ valdžia yra nuo Dievo ir įstatymų kunigai pri-laikyti. Atgietik tos val-džios reiklės klausyti, kuri yra senesnė, ar tokios, kuri yra skitesnė. Reikėjo paai-škinti, kad gi valdžia yra nuo Dievo. Teisybę sakant, nėr ko ant to laukti atsaky-mo. Dievas taip saky, kaip vyskupas jam lieps.

Neužmiršta gromatoje ir viešpatystės duma. Pataria-ma rinkti visiems, pasakyta: „Atėjus gi laikui rinkimų, visi rinkite: kas nerenka, tas nesirupina apie savo rei-kalus.“

Kad būtų visuotinas balsa-vimas, taip galima būtų dra-šiai pasakyti; bet dabar, kaip visi žinome, įstatymai visiems rinkti neleidžia. Kaip gi gali vyskupas reika-lauti, kad visi būtina rink-tų. Argi vyskupas eitų čio-nai prieš valdžią? Argi jis lieptų ir tiems rinkti, kurie jau seniai „išrinkti“ ir sėdi kalėjimuose? Matomai, čia negerai vyskupo pasakytas, turbut norėta pasakyti: „rin-kite visi tie, kurie turite rin-kimo tiesas“. Bet nuo „pie-meniškos vyskupo gromatos“ galime laukti, kad but taip parašyta, idant nė pridėti, nė atimti nieko nereikėtų.

Apie rinkimus, be to, vy-skupas dar pridėda: „Kas rinktų žmogų sveti-mo tikėjimo ir svetimos dvi-sios, tas nesitvirtintų nė apie savo naudą, nė apie kitų rei-kalus.“

Taigi vyskupas norėtų, kad katalikai rinktų tik-tai katalikus, reformatai — re-formatus, žydai — tik-tai žy-dus ir tt. Mesgi gestume, kad, gerėsimais laikams atė-jus ir visuotiniams rinki-mams užstojus, kad visi rin-ktų tik-tai gerus žmones, kad rinktų „pirmiausia tokius žmones, kurie rūpi mūsų tautos ir krašto gerove“, i-ki-kėjimą gi jų nė nežiūrėtų, nes tikėjimas pats žmones doresniais nedaro.

Visi kunigai mūsų reme-remia rinkimus į tą dumą. Nebereikalo. Kiek galima spėti, į tą dumą iš Lietuvos bėgne daugiausia dvarponiai pakliūs. Pažiūrėkite tik į gubernijų rinkimų skaičius, kurie galutinai išrinkti du-va atstovus. Suvalkų gu-bernijoje iš viso 40 guberni-jų rinkimų išrinkti 2 atsto-vai; iš tos 40 — dvarponių bus 16, valstiečių 14 ir 10 miestelių. Vilniaus guber-nijoje 91 rinkikas išskirs 7 at-stovus; iš tos 91 rinkiko dvarponiams priguli 44, valstiečiams 40 ir 7 miesteli-niams. Kauno gubernijoje 90 rinkikų, renka 6 atstovus; dvarponiai turi 85 rinkikus, valstiečiai 89 ir miestelionys 16. Taigi tik Kauno guber-nijoje valstiečiai turi keliasis rinkikais daugiau už dvar-ponius. Žinoma, didžiama bus dvarponių atstovų. Ku-nigijai to ir reikia, nes dvar-poniai ir kunigai Lietuvoj beveik vienokių ekonomiš-kių reikalų turi.

Mums gi valstiečiams ver-diausia visai prie tokių rin-ki-mų nestoti ir aiškiai tai pa-rodyti, kad tokių rinkimų mės negorime. Rinkti atsto-vus į viešpatystės seimą mės tik tada dorai galėtume, kaip būtų visiems liuosai visur vi-ską kalbėti, liuosai susirink-ti, nebutų nė kokių „ten sar-gybų, nė karo stovio, kad na-sų“, kurie su žmonių pa-gelba nori dabartinę netiku-buti snimamas, kad turėtume visuotinį lygų, slaptą, be-tarpinį balsavimą.

Dabar gi išeis komedijos, ne rinkimai. Jei vyskupui, kunigams ir kaip-kuriems lietuviams patinka ta kome-dija, lai žaidžia. Mums gi, „ciollikų“ valdžia yra nuo Dievo ir įstatymų kunigai pri-laikyti. Atgietik tos val-džios reiklės klausyti, kuri yra senesnė, ar tokios, kuri yra skitesnė. Reikėjo paai-škinti, kad gi valdžia yra nuo Dievo. Teisybę sakant, nėr ko ant to laukti atsaky-mo. Dievas taip saky, kaip vyskupas jam lieps.

tikriems demokratams, išpu-lia tik nepristoti prie tokių rinkimų.

„Bet gryzkime prie vyskupo „piemeniškos gromatos“. Už-baigia ją kolektojiomis ir maldomis.

Rasi kiek ir klystame, bet mums rodo, kad Jėzus Kri-stus, jei imtų vėl tarp žmo-nių vaikščioti, Žemaičių vy-skupą už tokių piemenišką gromatą tikrai nepagirtų.

Jeigu sulyginti šią groma-tą su praloto Antanavičiaus 1905 metų aplinkraščių, tai matome skirtumą. Šita gro-mata bent nepataria bedie-vius paduoti į svietiškos val-džios rankas, kaip tai buvo padaręs, grasindamas eksko-munika, Sėnų administrato-rius.

Rg. K.

Is „Varpo.“

Is Johannesburgo, Petinėj Afrikoj.

Patilpęs „Lietuvos“, no. 5 straipsnelis perdang blogais nurodo, „ponus aristokratus“. Gal jis ir tikrai matė jų vien tik blogas puses; bet aš turiu pasakyti, kad aš vos tik į Johannesburgą atvazia-vęs, nepažinojau jų, ne jie manęs, bet aš įsiekiojau jų kaip po draugų, turinčių gerą vardą tarp žmonių man tikrų tautiečių, kad rasti pas juos prieglaudą. Bet kaip aš turė-jau nusiminti, kada vienas lietuvis pasakė, jog mano manymai esą klaidingi, nes tie žmonės yra „bagoti“, „aristokratai“, „jie nemyli var-gų“. Bet aš radau tuos žmo-nis tokius, kokiais misliju; jie manę priėmė ir pagelbėjo, kame reikėjo, ir po šiai die-nai aš, kaip po vargšas, nepa-tyriau nė jokio paniekinimo, ir kiek pažinau juos — tai aristokratai neužsielpino ant papuikimo. Autorius „Lietu-voje“ patilpusios korespon-dencijos, p. Sanarys, vadina juos „ponais“, „aristokratais“, bet jie yra toki jau darbininkai, kaip ir visi; skirtumas tik tame, kad jie savo uždarbį nepraleido ant niekų, todėl turtingesni, jei-gu „nenori draugauti su ki-tais“, tai tik dėl to, kad dan-gelis lietuvių prastai apsiei-na; girtuokliauja, barasi, ginčijasi už tuščius niekus, ir tankiai susimūša. Taip lietuvių praleidžia šventes, susėjimus, ir liuosas valan-das, todėl netik menami „aristokratai“, bet ir kiti vargšai nenori draugauti su megstanciais nesutikimais sė-ti. Jeigu p. Sanarys trokš-ta, kad „ponai“ ir „aristo-kratai“ draugautų su kitais lietuvių, tai tegul pasirupi-na išmokyti juos doresnio ir rimto apsiejimo, tegul atrpa-tina nuo girtuokliavimų ir muštynių, o pripratina prie skaitymo naudingų knygų ir laikraščių, toks darbas p. S. bus šimtą syk vertesnis negu rašymas koresponden-cijų su tuščiais apkalinti-mais ir lietuviams bus daugiau naudos, nes jie, skaity-dami laikraščius, išmoks žmo-niško apsiejimo, pažįs savo reikalus ir pareigas, savo priešus ir draugus ir tada igitis draugus ne tik Joha-ne-sburge, bet ir visur; geistina butų, kad p. S. apie tą rei-kalą pasidaruotų, tikinos, kad ir visi „aristokratai“ tam pritaris.

Apie draugystes negalū daug pasakyti, bet man ro-dos, kad gi nūnai, ir nesusi-pratimai sauarių ir viršinin-kų tarpe gali but apkalbėti ant vietos, be laikračių pa-gelbos. Tas ne labai svarbu, o ypač dabar, kada lietuvių visur užimti labai svarbiais reikalais, visą tautą apoi-nančiais, apie kuriuos Joha-ne-sburgo lietuvių visai nesu-

rupina, o tas parodo, kad abelnai jie nenori buti tau-tos sanariūs. Svarbiausiu reikalu mūsų tautos yra pa-siluosavimas nuo despotiš-kos caro valdžios ir abelnai nuo visokių ponų valdžios, visiškai sugriauti caro sostą. Dėlto tai vedama kruvina kova, arba revoliucija, ku-rijoje žusta tukstančiai mūsų brolių, trokštančių laisvės lietuvių, ir gerovės visai vargšų darbininkų luomai. Tai kova prijaudžia ir tolimų šalių lietuvių, kaip tai: Ame-rikos, Anglijos ir kitų; jie de-da aukas, ir siunčia į Lietu-vą kovojantiems savo bro-džius, tik Afrikos lietuvių, ypač Johannesburgo, ne tik-ką dar neprisdėjo prie iš-liuosavimo Lietuvos, bet ma-žai atjaudžia svarbumą reika-lai ir baisumą kovos, kokią veda vargšai lietuvių. Jei-gu yra Johannesburge ypato, pv. p. Sanarys, kuris stoja vargšų darbininkų pusei, tai darbininkai mieliai jam pritaris, jie bus dėkingi, jei sulauks nuo p. S. ir visų Jo-hanesburgo lietuvių tikros pagalbos pinigiskos, o tas yra galimu, nes daugumas lietuvių čia pasiturinti. Lai-kas gelbėti tėvynės brolius, nes revoliucija siaudžia, reikia ginklų, todėl reikia daug pi-nigų, kurių Lietuva ant vie-tos neturi. Aukautojai pa-darys daug gero kovojan-tiems, jei aukų pasiūsti ne-uzmirš.

Nors Johannesburge Lietu-viai da snaudžia, bet yra vil-tis, kad pabus ir stas į darbą, nes kartas nuo karto, vis apsieiškia neužsiganėdini-mas jų tarpe, tuom ką turi. Draugystės nesutinka tarp savęs. Sanariūs rugoja ant savo viršininkų, prašioškai ant „aristokratų“ ir „ponų“, tik nesmagu, kad tui Lietu-viai dar nemato reikalo vi-siškai nuo ponų atsisikirti, pv. p. Sanarys sūkia: „ga-na mums ponystės“, o apsi-grįžęs sako, „kad jų (t. y. ponų) pareiga vesti lietuvius į vienybę“. Ne broli! Lie-tuviai privalo patįs tektis į vienybę ir suvis atimesti po-nus, nes „ponai“ jau savo laikus atgyveno. Reikia pa-žiūrėti į praeitį, kuom buvo „ponai“ prašiočiams ir dar-bininkams, jeigu ir ant to-liau bus „ponai“, tai jie teip elgsis, kaip ir pirma. Kada ponai jau visiškai atsižadės ponystės, kada dirbs prašio-čių ir darbininkų labui, tada tik prašiočiai galės juos pri-imti į savo tarpą kaip po-sus lygius draugus, bet ne kaip ponus. Reikia neužmiršt, kad varguolių luoma pati be ponų pagalbos pramynė geriausią kelią į ateitį, prie laisvės ir gerovės žmo-nių, ir eina pati, ne ponų vedama. Tas kelias aiškiai matomas visiems, kurie padudo iš snaudulio nesusipratimų, tas kelias nušviestas gestancio-nis gyvastimis mūsų brolių ir lyginamas jų lavonais ir krauju, tuom keliu eina tukstančiai pasekėjų, kovoja ir žusta už laisvę; taigi ir Johannesburgo lietuviams ne-sunku tą kelią patėmyti, ir juomi eiti. Tik reikia no-rėti.

Johanesburgo lietuvių ru-goja, kad nėra vienybės. Ma-lonus atbalsys. Kur nėra vienybės, nėra nieko gero. Bet kad sueiti į vienybę, lie-tuviai turi pamesti girtavi-mus, mokyti kantrybės, ne-šokti į ginčus už jėb niekus, iš ko tankiausiai kyla vaidai. Vienybė brangus žmonių turtas, — kas ją turi, — turi viską, todėl geistina, kad ir Johannesburgo lietuvių jį igytų, nors tai sunku ta pa-daryti, bet vis galima norin-tiems.

Vargšas.

IS AMERIKOS.

Paskendo laivas.

DETROIT, MICH. Netoli St. Clair, laike tirštos miglos su-simūšę garlaivys „Corle“ ir „Erie“. Paskutinis garlai-vys paskendo. Iš paskendu-sio laivo įgulos, prigėrė: inžinierius Patrick Quinn, peč-kurys Hill, moteris Marry Rud ir nežinomos pravarės vireja.

Vodinga degtinė.

ROWLINS, WYO. Čianykš-čiame kalėjime pasimirė du nusidėjėliai: Woodlaw ir Je-se Keating. Abudu pasimi-rė nuo degtinės, padarytos iš medinio spirito.

Užmušė perkunas.

BOONVILLE, IND. Netoli Newbury trenkė pekunas į pašiur, kurioj buvo daug nuo audros pasislėpusių mo-kyklų mokytinių. Perku-nas ant vietos užmušė 12 me-tų Malviną Greer, o penki ki-ti vaikai likosi pavojingai perkuno užgauti.

Nelaimės ant geležinkelio.

PROVIDENCE, N. J. East Providence parvirto pilnas žmonių karas, kuris ant smarkaus kelio užsisukimo išsoko iš rėlių. Prie to 11 ypatų likosi užmuštų, o daug tapo sunkiai apkultų.

Gaisrai.

DANVILLE, VA. Mieste Boston, Va., siautė gaisras, kuris pridirbo nuostolių ant 300000 dol.

IS DARBO LAUKO.

CHICAGO, ILL. Tarnau-janti ant viršutinių geležin-kelių susitaikė su kompani-ja. Algos tarnaujančių li-kosi pakeltos: šenių nustaty-tojai gaus po 30c. už darbo valandą, dirbant ant pliat-formų \$1.95, agentai \$1.85, jų pagalbininkai \$1.50 ant d.

WHEELING, W. VA. Ry-tiniame Ohio štraikuoja ang-lekasiai, bet štraikas daugia-umai darbininkų nusibodo, vis daugiau jų grįžta prie darbo.

SPRINGFIELD, ILL. Ang-lekasiai Illinojaus anglių ka-stynių susitaikė su darbda-viais ir tokių būdu gana il-gai besitraukė štraikai pasi-baigę, darbininkai grįžta prie darbo. Algos darbinin-kų bus tokios, kokios buvo 1903 m.

HIBBING, MINN. Darbai eina labai gerai čianykščiose kastyne. Dirba po 10 val. ant dienos. Algos darbinin-kų po \$2.00—2.50 ant die-nos. Lietuvių yra čia 2 ap-sivedusių porų ir 6 pavieni.

Miksas.

WEBER, ILL. 390 darbi-ninkų plytnyčiose Weber, Ill. ir Maynard, Ind. paliovė dirbė.

LIETUVIAI AMERIKOJ.

Is Springfield, Ill.

Trumpame laike turėjom čia du visuomenišku susirinkimu visų Springfieldo Lietu-vių. Ant pirmutinio tapo išrinktas visų vietinių draug-čių revoliucijos komite-tas, ir kolektojai, kurie ėjo per lietuvių gyvenimus, rin-kdami aukas, sušelpimui mu-sų brolių kovojančių už lai-svę ir prigimtas tiesas žmonių su tironiška caro valdžia. Ant antro susirinkimo atė-jo nedaugiausiai žmonių, nes ne buvo pagarsinta nė laik-raščiuose, nė per plakatus, tai mažai kas žinojo apiesu-

sirinkimą. Turėjome karštas prakalbas apie šią dieną, sunkų padėjimą darbininkų, apie reikalingumą mokslui, apie socializmą, tėvynę Lietuvą ir kovojančius mūsų brolius. Visų kalbėtojų kalbos buvo pamokinančios, tautiškai-socialistinės. Kalbėtojai, nors nebuvo specialiai išsilavinę, bet kalbas ne rėmė ant riksmo, tik ant teisingų išreiškimų. Pirmiau užmąstė, kas apie susirinkimus, tai kiti atsakydavo, kad nėra kalbėtojų, dabar pasirodo, kad kalbėtojų netrūksta ant vietos, ir* jei nenustosime dirbė pradėtą darbą, su laiku teip išsilavinime, kad bus nauda mūsų tautai, nes geresni tarp mūsų darbai platinis. Taigi broliai! Dirbkime ir kitus prie to raginkime, o geresnė ateitis mūsų laukia. Trečias visuomeniškas susirinkimas Springfieldo lietuvių atsisbuos 24 d. berželio. Broliai ir seserys! nepalieskite progos ir visi ant jo ateikite.

Senas Krivaitis.

IS Athol, Mass.

Lietuvių šeimynų čia yra apie keturias dešimtis, ir tris kartus tiek pavienių. Prie tautiškų darbų čianysčiai lietuviai beveik niekur nėra prisidėję. Yra čia draugystės Marijos Panos Astrios Bromos, bet tautos labo ji nesupranta, rūpi jai vien tik kėlimas. Prigulinti prie draugystės sanariai neatbutinai turi prigulėti prie vietinių airių parapijos (juos verčia prie draugystės įstatai). Matydams airių kunigas lietuvių nesupranta, lupa juos be malonės. Mokėdami mėsienę doni, lietuviai turi kartu mokėti extra už užvilktas bažnytnines skolas. Kas tam padavadijimui prieštūsi, tokį varo iš bažnyčios laukan.

Keletą metų atgal čia buvo atvykęs lietuvis kunigas Jakštis ir apsigyveno pas airių kunigą, bet, pabuvęs keletą savaičių, išsidangino; teisinėsi, kad tokiu maistu kunigas negalys gyventi, nes airys kunigas jį sėręs vien krekmę ir pienu.

Pastarame laike čianysčiai lietuviai buvo vėl subrūzde jieškoti kunigą lietuvi, bet veltui, nes lietuviškas kunigas maitytis krekmę ir pienu nėra nesutiks. Musisčiai mat nemėgsta airiams bernauti, jie vien atiduoda airiams ganyti savo avėles; pastatytas už lietuviškus pinigais bažnyčias, o patys, užėmę kerdžių vietas, laikosi nuo airių išto. Tai viena priežastis, dėl kurios daugelyje panašių vietų kaip Athol, negali lietuvis kunigas apsigyventi. Antra: nors Atholietiai kunigą maityti gerėsiu maistu už krekmę ir pienu, bet negalėtų pripilinti jų kisenių, o mūsų kunigai neatbutinai to reikalauja. Daugumas mūsų brolių nesupranta amerikoniško biznio.

Keleivis.

IS Shieroaks, Pa.

Darbai eina čia ne geriau.

Lietuvių gyvena čia kelios šeimynos, bet apviesesni mažai, laikraščių mažai skaito, užtai mėgsta be reikalo provokoti. 30 d. gegužio buvo čia dviejų lietuvių prova, kuri pasibaigė tuom, kad lygiai skundikas, kaip ir apskustasis sudžia užmokėjo po 4 dol.

J. M.

IS Scranton, Pa.

Nuo keturių mėnesių tęsiasi nesutikimai mūsų kle-

bono, kun. A. Kaupo, su parapijonais ir ne jokiu būdu negali pasibaigt ir nežinia, kaip čia kaltė, ar parapijonų, ar klebono, bet busis užtai eina gerai. Ant metinio parapijos susirinkimo tapo vienbalsiai išrinktas pirmas G. Aponas, buvęs kunigo draugas. Bet kas pasidarė? Kunigas abidvi ranki iškele rėkė: „aš nepatvirtinu ir Aponas negali but, aš perstatau Butkų, tik jis gali but pirmas.“ Bet parapijonai patyrė, kad tas atsitiko todėl, kad Aponas pareikalavo, kad visos bilos būtų mokamos kasieriaus ir pasij visos kad butų. Klebonas iki šiol rašė čekius į banką, o dabar reikia, kad čekiai būtų rašomi kasieriaus ir trusis. Parapijonai, patyrė, kad G. Apono teisybė, manė, kad klebonas turi sutikti su parapijonais, o jeigu nenori, tai gali sau eiti, iškur atėjo. Kunigėlis vienok ant tokio reikalavimo tik nusijuokė. Jis sakė: ar gali mane keletas šliuptynių išvaryti?

Na, ir prasidėjo procesijos pas vyskudą Hobaną ir bergždi mitingai. Parapija išrinko 12 sumanesnių vyrų apsvastyti reikalą ir parodyti sutartį su klebonu, bet pakvietus jį ant susirinkimo, jisai atsakė: jus esate Kaifosius su Annošium ir farizėjais; kaip pasakiau, teip turi but: Butkus pirmas, o aš kasierius, o kiti negali į tuos reikalus kištis, girdi, jei mano „loska“, jeigu norėsiu, paskirsiu vyrus peržiūrėti mano knygas, bet tai tik mano malonė.

Parapijonai, išgirdę tokį kunigo atsakymą, kaip perkuno trankti, sušaukė mitingą ir nutarė eiti pas vyskupą, kunigą apskust (o kur parapijonai girdejo, kad varnas varnui akis kapotų. Rd.). Kunigas nelaukė, kol jį apskust, bet jis pirma apskundė parapijonus (parapijonai galėjo žinoti, kad jis tą pirmą padarys. Rd.), buk tai šliu pasų Dembskiu įsiskuto ir ardo tvarką. Komitetas sušaukė parapijonų mitingą ir papasakojo, ką sakė vyskupas; pasakė, kiek kunigas prikelavo vyskupui. Beveik vienbalsiai (išėmus keletos kunigo čėbatlaizų) atsakė kunigui algą ir namus, kad jis neturi tiesos parapijos namuose gyventi, liepė nešdintis.

Mūsų klebonas, matydams, kad karvuti gali užtrukti, pradėjo pusti iš kitos durų. Jis surado tokius, kurie vos du, trys metai čia gyvena, arba iš Lietuvos atvažiuo. Su jais išrinko komitetą ir pradėjo darbą valdyti, bet nesiseka. Pabuvęs porą mėnesių su savo komitetu ir bandęs parapijonus pakviesti nors būdu prie savęs pritraukti, o kad tas nesisekė, užimanė suaukti susirinkimą parapijonų 20 d. gegužio. Susirinkus žmonėms pobažnytinė salė, apie dviem tūkstančiais, ir atėjus klebonui, pirmas Aponas atidarė susirinkimą.

Vienas iš komiteto pareikalavo nuo pradžios, kad paaiškintų, dėl kokių reikalo suauktas susirinkimas?

Mūsų tėvelis, drebančiu balsu, kaip koksai ligonis, pratarė, kad ant paliepimo vyskupo yra šauktas susirinkimas ir prisakyta taikytis su parapijonais ir prieš juos nusilenkti. Vienas iš parapijonų paklausė, ar sutinka kunigas sugrąžinti parapijonų pinigų? Kunigas atsakė, kad ir dabar galis čeki parašyti. Viešpatie! Kokia permaina! Jau jis nenori

but ne prezidentu, ne kasieriu, ir raštininku, gėdžia vien šiltos vietos, bet tie šliuptyniai, kaip kunigai, papratę vadinti tuos, kurie nori šokių tokios teisybės, sako: mums tavę nereikia, eik sau, iškur atėjai, eik pas tuos policmonus prašyti vietos, kuriuos buvai pakvietęs kelios nedėlios atgal. Mes, girdi, ne Chicago lietuviai, kad policmonai mums daužytų galvas. Kunigėlis apleidė salę, o žmonės, apsvastę savo reikalus, išsiskirstė. Už 2 dienų pasklydo apgarsinimai, kad bus susirinkimas gerų parapijonų pobažnytinė salė (24 d. gegužio) su persgerėjimu, kad neitų tie, kurie nenori klausyti vyskupo. Kadangi mes veik visi klausom vyskupo, tai ir susirinkom, bet buvo kokius klausyti, kada iš kunigo geriausių tarnų lupųėjo malkiški keikimai. Kada atėjo kunigėlis ir prabilo, kad jo draugai šaukė šitą susirinkimą, tada visuomenė pradėjo rėkti. Šalin su savo draugais, kur pipirai auga! Apšalinus, tapo įnešta prablašius išrinkti komitetą tam vakarui. Visi pritarė. Bet kada perstatė kunigas savo tarną Mikutį, žmonės pradėjo rėkti, kad eitų sau su Mikučiu ir visais pasekėjais! Kilo liarmas, švilpimas ir rankų plojimai. Veltui prabašius rankoms motu ir norėjo ką pratariti, bet švilpimas ir rėksmas viską uždengė. Tada nabažnytinė pakilo ir apleidė salę su visais sėbrais, kurių buvo apie 10. Likę surengė jam ceremoniją palydėjimo su šaukimo ir riksmu.

Teip tai pasibaigė garsus gerų parapijonų mitingas parapijos Švento Juozapo Scrantone, Pa.

Vienas iš Komiteto.

XXI S. L. A. seimas.

SESIJA II.

Prasidėjo 1 val. Rinkimas seimo administracijos. Balsavimas slapta. Kandidatai ant pirmas: Birštonas iš Shenandoah, M. J. Damijonaitis ir Bijanskas, abu iš Chicago. Birštonas gavo 28 balsus, Damijonaitis 20, Bijanskas 12. Liko Birštonas prezidentu, Damijonaitis vice-prezidentu. Rinkimas sekretorių. Balsavimas slapta. Kandidatai: J. Ilgaudas ir A. Ramanaukas, abu iš Chicago, Antanas Audėjaitis iš Shenandoah, Pa., B. Jasiulis iš South Chicago, M. Jokubynas. Balsus gavo: J. Ilgaudas — 33, A. Ramanaukas — 15, Audėjaitis — 8, Jasiulis — nieko, Jokubynas — 2. Liko pirmu raštininku J. Ilgaudas; antru — A. Ramanaukas. Rinkimas presos komiteto paprastu, ne slaptu balsavimu. Presos komiteto užduotė — ne vien į angliskus laikraščius apie seimą žinias suteikti, bet ir lietuviškiems laikraščiams. Išrinkti: A. Olševskis, Aleksandravičia ir F. Golubickas. Maršalkos išrinkti: A. Bijanskas ir J. Kurila. Laikskaitidaryti: V. Jokubynas ir Audėjaitis. Popiertrankai, B. Balevičius kalba į delegatus. Kalba maž daug ta pati ką ir ant apvaikšiojimo ir kad Susivienijimas neužmiršt mokslievių. Paskui skaitymas įnešimų nuo yvairių kuopų, kas traukėsi iki 5:30. Įnešimų viso apie 50. Svarstymas apie Waterbury'o prisiųstą rezoliuciją, ar ją terp dokumentų padėti, ar oficiališkai 11 kuopai perduoti, ar rašėjams, sulgy jų prašymo, sugrąžinti. Kilo ginčai. Sekr. kuopos nori, kad oficiališkai kuopai per-

duoti, kiti priešingi, ant galo po visų kamijų giučių seimams pripažysta sugrąžinti jį rašėjams ir neardyti kuopos, nes perdavimas oficiališkai kuopai gimdytų vien didesnius nesutikimus. Beskaitant įnešimus, rasta dviejose laiškuose aukų ant prieto, gaudos namo: iš Pana, Ill. \$20.00 ir iš Courtney, Pa. \$25.00, už ką seimas istaria toms Kuopoms kuosirdingiausia ačiū. Rinkimas komisijos sutvarkymui įnešimų, paskirstymui į skyrius. Komisija: Dr. J. Želvienė, J. Taraila, F. Eismantas, Antra sesija pasibaigė po 6 val.

SESIJA III.

Prasidėjo 9 val. ryto. Persaukimas delegatų. Protestas prieš delegatus, kurie nusiima savo delegatystės ženklelius. Skaitymas linkėjimų. Komitėjai sutvarkymui kuopų įnešimų išduoda raportą: koki įnešimai ir nuo kiek kuopų. Skaitymas protokolo pirmos dienos seimo. Diskusijos apie uztvirtinimą protokolo II sesijos. Ginčai apie iš Waterbury'o prisiųstą rezoliuciją. Ant galo protokolas II sesijos uztvirtintas su pataisymu. Svarstymas apie kuopų įnešimus. Punktas 1 — posmerstinė. Nutarta, kad liktų ta pati. Punktas 2 — padėti S. L. A. pinigų ant didesnio nuosimčio negu dabar, taigi, kad gaut bent 5 ar 6 nuosimtį. Įnešimas — išduoti ant nepajudinamo turto. Po ilgų diskusijų nutarta palikti pinigų ant paties nuosimčio kaip dabar, taigi ant 3%. Sesija pasibaigė 12:15.

SESIJA IV.

Prasidėjo 1:30 val. po pietų. Persaukus delegatus vardais, emėsi seimas prie apsvartymo reikalų punktus po punktu. 3) Punktas — vaikų skyrius — palikti kaip yra. 4) Dovanos viršininkams — atmesta. 5) Organai — reikalingas, nesavas, bet vienas iš lietuviškų laikraščių. Slaptai balsuojant, perėjo „Lietuva“ už organą, 33 balsais. 6) Tautiški centai — palikti. 7) Pašalpa li goje — atmesta. 8) Organizatorius — nereikalingas. 9) Pensija sekr.; turi buti po kancija \$500.00, už ką moka Susivienijimas. 10) Chicago kunigas suteikti papeikimą už jų nedorą pasielgimą. 11) Algos viršininkų liekasi tos patios. (Pertrauka 10 minutų). Skaitymas linkėjimų, o pabaigus, istarė seimas visiems aukautojams atsisotijimui delegatų širdingą ačiū. Svarstymas tolesnių punktų. 12) Paryžiaus parados liekanos — pavesta C. Komitetui. 14) Paskirta \$50.00 ant parasmą geriausios S. L. A. istorijos. 15) Prieglaudos namas. Nutarta nupirkti žemę namui ir kolonijai. Tolėsnis svarstymas apie jį atidėtas ant kitos dienos. 16) Atspausiti 5000 gramatikų, pridedant syntaksį. 19) Persikėlimo kortos — turi buti pagerintos. 20) Atsisaukti į Censur Biurą, kad šaukai tytojai gyventojų, skaitydami lietuvius, lietuviais užrašytų. Po svarstymui apie aplikaciją sesija IV užbaigta 6:20.

SESIJA V.

Prasidėjo 9 val. ryto. Persaukus delegatus, tapo skaitytas protokolas III ir IV sesijų, kuris tapo vienbalsiai priimtas. Po to skaitymas linkėjimų ir atėjusių įnešimų. Atlikus tą, perėjo seimams ant svarstymo reikalų, paliktų sesijos IV. Pirmiausia Prieglaudos namas su kolonija. Nutarta išrinkti

tam tikrą komisiją, kuri užsiims apžiūrėti žemę. Komisija išrinkta iš šių ypatų: F. Golubickas, P. V. Birštonas, P. Lazaukas, J. Taraila ir A. Melnikaitis. Komisija apžiūrės žemę ir paduos visuomenę ant apsvartymo: kur visuomenė pritarė, ten bus parengta kolonija su Prieglaudos Namu. Tarp kito, nutarta, kad metodą rinkimo viršininkų palikti tą pačią. Sesija pasibaigė 12 val.

SESIJA VI.

Prasidėjo 2 val. po pietų. Paduoti čia tik svarbesni nutarimai: kasierius turi buti renkamas ant dviejų metų. Laikas seimui paliktas tas pats. Ištyrimas apie lietuvišką vėliavą, kokia spalva, ir kokia išžiūra, pavesta Centr. Kom. Paskirti du konkursu, po \$50.00 parašymui lietuviškos tautiškos poezijos ir sukomponavimui lietuviškų melodijų. Rengti knygynus kalėjimuose ir vietose kur yra lietuvių, t. y. duoti po kiek egz. iš S. L. A. knygyno. Vistalui mokėti po \$5.00 ant mėnesio pašelpos. Sesija pasibaigė ant 5:45.

SESIJA VII.

Prasidėjo 9 valandą ryto. Persaukus delegatus, tapo skaitytas protokolas V ir VI sesijų, kuris tapo vienbalsiai priimtas. Paskui tapo skaityta yvairi prašymai, labiausiai apie posmerstinę. Išimant kelis, nutarta visiems prašantiems išmokėti. Po tų svarstymų buvo apsvartymai apie bilas. Seimas nutarė visiems bilas apmokėti, išimant p. Mikolainio bilą, kuri prisiųsta jau per vėlai ir beto ne ant tikro pamato paremta. Mat Mikolainis atvirai ant XX seimo pripažinę, kad jokių bilų neturįs apie provos reikalus, taigi, dirbęs iš gero noro. Bila, po aiškinimų, atmesta. Sesija pasibaigė 12:10.

SESIJA VIII.

Prasidėjo 1:30 po pietų. Svarbesni nutarimai tos sesijos yra: pastatyti J. Pauksčiui, garbės sanariui, paminklą iki jo kapo už \$50.00, nes jis buvo sutvėrtu to susivienijimo. Paskui tapo skaityti laiški yvairių organizacijų ir pavienių, prašančių pašelpos. Prašymas Vinco Paseko paskolinti per 4 metus po \$100.00 kas metą mokslui, tapo atmesta. Nutarta duoti sanariams knygas už pusę prekės pardavinėti. Atsisaukusiems knygynams paaukauti po keletą egz. Rinkimas delegatų palikti kaip yra. Nutarta, kad kasierius liktų po tą pačią kanciją. Nutarta, jokiam suspenduotam sanariui ne mokėti posmerstinę, išskiriant atsitikime klaidos. Po pertraukai 15 minutų, tapo skirstyti tautiški centai. Įnešimas Dr. J. Želvienės skirti, atėmus \$60.00 Vistaliaus, visus tautiškus centus kankiniams ir revoliucijai, tapo atmestas, jo vieton didumu balsų priimta: paskirstyti tautiškus centus šitelp: \$100 mokslieviams; \$210 konkursams ir Vistalui; \$100 Prieglaudos Namui su kolonija; o likusius, iš viso \$344.42 paskirti revoliucijai. Iš posmerstinų tapo nubalsuota nieko neskirti revoliucijai. Iš posmerstinų, nutarta paskolinti be nuosimčių \$5000 pirkimui kolonijos su Prieglaudos Namu. Seima nutarė laikyti ateinančiuose metuose Clevelande, Ohio. Rinkimas viršininkų: Prezidentu tapo išrinktas — P.

V. Birštonas iš Shenandoah, Pa., sekretoriu — M. J. Damijonaitis, iš Chicago, Ill. Kasieriu — senasis, J. Skritulskas iš New Britain, Conn. Knygius tas pats, M. Paltaavičia iš So. Boston, Mass. Kasos globėjais: Ant. Povytimo iš Waterbury, Conn. ir A. Ramanaukas iš So. Boston, Mass. Sudžia konkurso lietuviškos tautiškos poezijos ir kompozicijos lietuviškų melodijų — p. Šernas, „Lietuvos“ redaktorius. Renkant sekretorių, tapo atrasta 2 balsai viršaus, negu buvo delegatų, per tai rinkimas buvo nelegališkas, reikėjo antrą kart rinkti. Nutarta užmokėti sekretoriams už darbą po \$10.00. Aukų surinkta \$449.78. Nutarta padalyti ant pusės, revoliucijai ir Prieglaudos Namui su kolonija. Ištarta atsisotijimu ačiū darbininkams XXI seimo. Ištarta atsisotijimu „amžina atils“ mirusiems per tuos metus draugams. Ištarta atsisotijimu ačiū 36 kuopai už parengimą seimo. XXI seimas S. L. A. pasibaigė 7 val. vakare, 31 d. gegužio.

J. Ilgaudas.

Klaidos pataisymas. Sesijoj I pasakyta, kad prisiųstoj iš Waterbury'o rezoliucijoj protestuoja ir prieš C. sek. J. Zemantaucką. Tas netiesa. Priešingai, J. Ž. rezoliucijoj pripažinta už legališkai išrinktą delegatą ir praše seimo ir ant toliau C. sekr. palikti.

J. Ilgaudas.

Kankiniai šaukiasi pagalbos!

BROLIAI IR SESERS!

Du kartų jau šimet buvo šauktasi į jus kankinių reikaluose, maldaujant gausenių aukų — ir abu kartu pagalbos šauksmas tapo jūsų proausis praleistas, beveik neišgirstas, it būtų buvęs tai koksai sveitimas, atidžios nevertas balsas!...

Laikraščiai paduoda jums mastinius kalinių surašus, — kalinių, kurie šaltį ir alkį kenčia kankinami ir mušami po kalėjimų urvus, — kalinių, kurių šeimynos, atsilikusios tankiai be globėjų ir penėtojų, neriasi iš paskutinųjų besirdamos su badu-alkiu ir vargu — milžinu už gyvatę ir mirgį, o jus... jūs, ranka širdį sugniaužę ir kišenių užspaudę, dedatės apkurtę it negirdi, kad skatikas kartais neiskristų alkiui numalsinti, vargū numazinti!...

Atsauseite man: mes revoliuciją šelpiame, revoliucijai dedame aukas! O, puikus jus revoliucionieriai, jei pamirštate teip paprastą ir lengvą, rodo, suprantamą daiktą, jog kur tik kova verda, ten turi buti ir suzeistieji, kur revoliucija senąją tvarką griauja, ten turi buti ir jos aukos — kankiniai.

...Kankiniai, kurie parigriuti torėjo bekvodami už visų laisvę ir už visų gero vėlę!...

Negut juos ir mūsų visuomenės ims kojomis spardyti, kad spardo juos caro valdžia po kalėjimų urvus!...

Broliai ir sesers, duokite gi aiškų atsakymą ant šio praikto klausimo!

„Kankinių Kasa“, visos savo įstaigas įsėmusi, skėsta skolose!...

Kankiniai iš kalėjimų, verkdami, šaukiasi pagalbos savo likusioms ir badą kenčiančioms šeimynoms... O visam tam pritaria mūsų karštos, it ledas, išėvių širdys — balsu, labai balsu... tylėjimui!...

Bet štai caro duma susirinko; ji emė svarstyti jau amnestijos klausymą, gal netrukus bus ir kaliniai paleisti. Tai kam gi, sakysite, ir kankiniams dar aukos? Jei kas tikisi, jos sulgy dūmos susirinkimų tapo jau pabaigtas ir revoliucijos darbas, tai tam, ištikrųjų, apie kankinius nebeverta jau minėti. Bet caro duma — tai tik vienas iš mūsų revoliucijos atsitikimų, kurie mainysis vienas po kito, iš spalvos kaleidoskopo, tiesdami ilgą sunkios mūsų kelionės siūlą ir vesdami mus ten, kur prasideda jau tikroji laisvė ir tikroji žmonių valdžia. Ar šiaip, ar teip, pirmoji mūsų kruvinosios revoliucijos stotis bus tik ten, kur nebus caro valdžios, kur bus neatmainomai įvykintos visos politiškos laisvės ir žmogaus tiesos.

O kol kas revoliucija tebeverda ir jos galo tuo tarpu anaipol nematyti. Ir kol revoliucija virs, tol bus ir jos aukos — kankiniai, tol bus reikalingos aukos ne tik ginklams ir kitiems revoliucijos reikalingiems, bet ir kankiniams, revoliucijos aukoms.

Broliai ir sesers! Agituokite, rinkite aukas kankiniams ir siųskite jas greičiau per savąj „Kankinių Komitetą“ Lietuvos „Kankinių Kasai“, kuri rūpinasi ir užsima kankinių šelpimu.

Paryžiuje „Kankinių Kasos“ Komiteto užsienio atstovas

A. Vardas.

Kodėl lietuviams ne daleista?

Lenkisko Związkio organas „Zgoda“, redaguojamas istačiusiu lietuviu Siemiradzkiu, rašydamas apie rinkimus į dumą Vilniuje, galilestauja labai, kad Vilniuje dūmos atstovų išrinko ne lenkų kandidatą, bet žydą Leviną. „Zgoda“ sako, kad Levin į dumą pateko, „per lietuvių malonę, kurie, negalėdami išrinkti lietuvių, vėlijo balsuoti už žydą, kad tik ne pereitų lenkų kandidatas, advokatas Wroblewski. „Zgoda“ sako:

„Pykti ant žydų, jeigu jie norėjo pervaryti savo kandidatą ir tuom parodyti svietui, kad Vilnius, sostinė krikščionybės Lietuvoje, miestas Jagailos, Vitoauto ir Šv. Kazimiero yra žydišku miestu, nėra ką. Galėjo jie tą padaryti, kas buvo galimu. Bet ar daleista buvo lietuviams įvesti žydą nacionalistą, taigi svetimą lietuvių tautai ant pasuntinio suolo iš Vilniaus, tegul atsako mūsų lietuviski seperatistai. Klausiti lenkų atsakymo nėra reikalo.“

Tuom tarpu, jeigu „Zgoda“ redaktorius būtų paklausęs Vilniaus lenkų ir jeigu suprastų lietuviškai ir nors kada nekada skaitytų lietuviškus laikraščius, seniai būtų galėjęs suprasti, ar daleista buvo, ar ne daleista Vilniaus lietuviams balsuoti už žydą ir padėti Vilniaus žydams siųsti į dumą rabiną Leviną. Butų galėjęs, jeigu nori, suprasti, kodėl lietuvių susijungė su žydais. Gaila, kad „Zgoda“ redaktorius sprendžia apie dalykus, kurių nežino gerai, o per tai ir sprendžia klaidžiai. Mat lietuviams teip sunku su lenkais susiprasti, kaip sunku susiprasti „Zgodai“ su „Dzienniku Chicagoski“. Kaip „Dziennik Chicagoski“ laiko viską už blogą, kas nėra ant garbės ir naudos kunigų, teip ir „Zgoda“ redaktorius niekina

viską, kas lenkams spangal nenori tarnauti.

Jeigu „Zgodos“ redaktorius būtų skaitęs lietuviškus laikraščius, tai ten būtų rašę, kad lietuviai pirmiausiai bandė tartiesi su lenkais, bet kad lietuvių buvo statomos susitaikymo išlygos, lenkai ignoravo lietuvių atsiliepimą, vilkino atsakymą. Lietuviai, manydami, kad lenkai tartiesi nenori, pradėjo tarybas su žydais ir ponais lenkai tik tąsyk atsakė, kada sutartis su žydais buvo padaryta. Tas pats buvo ne vien Vilniuje, bet visur Lietuvoje. Lietuviai, negalėdami su lenkais susitarti, kadangi lenkai reikalavo, kad lietuviai, be jokių pasargų, balsuotų už lenkų kandidatus, turėjo tartiesi su žydais, arba su maskoliais, kurie ištikro ne vienoj vietoj ir lietuviams padėjo, lenkai gi rinkimuose visur prieš lietuvių kandidatus statė savuosius, taigi visur pasirodė lietuvių priešais; Vilniuje mėtė net plakatus su viekaisiis gadinimais panašiais į tuos, kokius leido savo laike jūdcašimėjų organizatoriai.

Jeigu laike rinkimų lenkai niekur lietuviams padėti nenorėjo, tai kokių tiesų jie turi rugoti, jeigu ir lietuvių tą patį dar lenkams? Politiškai dykai nieks nieko neduoda.

Teisybė, žydas Levin lietuviams gal but svetimu, bet svetimais yra ir lenkai. Lietuviai jau ne lenkai, tai, turbut, prijauzys ir „Zgodos“ redakcija. Tautiškuose lietuvių siekiuose ypač Lietuvoj, dar vis svajojanti apie Lenkiją, „od morza do morza“, lenkai yra dabar svarbiausiais lietuvių priešais, kaip Galicijoje jie yra priešais rusinų, o paskui rugoja, jeigu lietuviai arba rusinai ne tiki lenkam! Žydas, rodo, lietuviams teipgi svetimi kaip ir lenkai, bet jie nors tautiškuose lietuvių siekiuose kelio neužstoja. Lietuvos žydas moka ir lietuviškai, mokinas žmonių kalbos, kad su jais galėtų susikalbėti, lenkai gi daro atbulai: jie reikalauja, kad lietuviai ar rusinai išmokyti lenkiškai, kad galėtų su ponais lenkais susikalbėti. Taigi lenkai su lietuviams elgiasi teip kaip ir maskoliški urėdninkai. Teisybė, lenkai spausiti lietuvių negali, nes ne jų rankose valdžia, bet lenkiški laikraščiai ne daugiau už maskolius prijaunčia lietuvių tautiškiems siekiams.

Porą metų atgal gana įtekmingas lenkiškas laikraštis „Przegląd Wschodni“, kurį „Zgoda“ beveik visą perspaudindavo, nors meskinas dar nebuvo pagautas, jau manė, kad ateinančiame Vilniaus seime jo sanariai turėsia lenkiškai kalbėti. Nuo žydų dar lietuviai nieko panašaus negirdėjo. Žydas Lietuvoj vien laisvai nori gyventi, lenkai gi nori Lietuvoj ponauti.

Todėl tai lietuviai jungiasi greičiau su žydais negu su lenkais. Užtai ne lietuviams reikia kaltinti. Ir jeigu rinkimuose dūmos atstovų Lietuvoj išrinkto mažiau lenkų negu jie tikėjosi, tai jau didžiausia kaltė ne žydų ar lietuvių, bet greičiau pačių lenkų. Lietuviai savo tėvynėj svetimų ponų ne reikalauja. Lenkai gali ir turi tiesą reikalaujanti sau lygių tiesų Lietuvoj, bet ne turi tiesos reikalaujanti sau kokių nors privilegijų.

Atsišaukimas korporacijos Lietuviško Tautiško Namu Brooklyn, N.Y.
Ant susirinkimo, atsišaukusio 25 d. pūtės 1908 m.,

tolų draugysčių delegatui at-rado už reikalingą pastatyti lietuvišką tautišką namą Brooklyn ir nutarė sutverti korporaciją, kurios tikslas būtų priimti ir prižiūrėti draugystės: Šv. Kazimiero, Šv. Juozapo, Šv. Jurgio, D. L. K. Gedimino ir Lietuvos Sunų; nutarta organizuoti korporaciją ant 50000 dol.; pardavimui akcijas po 5 dol., rengti naujai tautiško namo baldus, piknykus ir pasilinksminimus ir tokiu būdu surinkti reikalingus pinigų pastatyti namą tautiško namo. Tame name talpytis: draugysčių susirinkimams svetainės; knygynas pasikaitymui visokių knygų, mokykla dienių ir vakarinė ypač reikalinga ateiviams pasimokyti angliskos kalbos, teipgi ir lietuviškos (o kas jos mokys? Ar jie moka lietuviškai? Tokių, ypač tarp Amerikos lietuvių, yra labai mažai. Pasimokimui angliskos kalbos yra vakarinės miestų užlaikomos mokyklos. Iš tokių mokyklų, kur nemokantis lietuvių mokina, didelės naudos nėra. Rd.), be mokslo angliskos kalbos lietuviai turi daug vargo šioj šalyj.

Iki šiol tam reikalui turime surinkę 1218 dol. 41c., nes ant kiekvienos akcijos iki šiol priaugo po 46c. Tas rodo, kad mūsų darbas žengia pirmyn. Prisidėjo prie to nauja draugystė, Simono Daukanto dramatiškoji draugystė. Ji 28 d. balandžio parengė teatrą, lošė dramą p. a. Keistutis. Teatras labai gražiai nusidavė. Minėta draugystė prisidėjo prie Tautiško Namu išpirkdamą 2 akcijas, iš ko matyt, kad ji nori paremti Tautiško Namu korporaciją ir ant toliau. Turtas korporacijos auga, bet kad Brooklyn žemė labai brangi (ne vien Brooklyn, bet visose dideliose miestuose ir tai ne tik Amerikoje. Rd.), tai reikia kelių dešimčių tūkstančių dolerių pasistatyti Tautiško namo. Todėl atsišaukiame ir lietuvišką visuomenę su prašymu pagelbėti mums, išperkant nors po vieną akciją, kurios parsiduoda po 5 dol., bet prie pirmutinės akcijos reikia pridėti po 25c. kaip įstojo mo mokėstį.

Korporacijos pinigų negali prisitaikyti ne jokia ypata. Pinigai sudėti New Yorko geriausiam banke ant korporacijos vardo ir ant jos 3 trusteų komiteto. Sekretorius ir kasierius yra po kaučija. Sulyg pareikalavome akcijonierių, pinigai gali but išmokėti sulyg vertės akcijos.

Lietuviai ir lietuviškos, palikę brangią tėvynę ir savo turtus, priėmę į šią šalį, kur mes gyvename tarp svetimtautių, nors mes parengiami gražiausi susirinkimams, bet vis svetimtautių vietose, kur išgirstame paniekinimą. Todėl kviečiame mums pagelbėti prie šio mūsų darbo, kviečiame padėti mums pastatyti mūsų tautišką namą visiems lietuviams Amerikoje gyvenantiems. Kiekvieno lietuvi giminaitis, jeigu turėtume tautišką namą, ne būtų teip kankinamas svetimtautių, kaip dabar. Tautiška-me name kiekvienas būtų priimtas. Visi lietuviai turėtų atkreipti savo akį ant tautiško namo ir svetimi pamatyti, kad lietuvių tanta gyvuoja (Kaip tą reikia suprasti? Ar tasai Tautiškas namas bus labdaringa tautiška institucija, ar paprasta lietuvių užlaikoma užėgoms vieta, tai gi biznis? Bet biznis su ideališkais tautystės siekais mažai turi bendro. Rd.).

Šita korporacija gali įsteigti visokias reikalingas vietas, kaip tai: parkus piknykams; gali pirkti plotą žemės ir įstatyti lietuviškas kapines. Reikalingų daiktų yra daug tokių, kokių mes ne turime. Net gėda sakyti, kad mes, apart pagelbinių draugysčių (turime ir kitokias. Rd.), neturime nė jokios savasties. Reikia padėkavot mūsų drausikiems vadovams, kurie pūliai mūsų tautą augina, nes vien Brooklyn pirkto 3 bažnyčias, o nė vienos lietuvių neturi, viena dar rlogso su skretusi, kaip lietuviška pirtis, bet ir toje paversta vien į biznio vietą dvasiško vadovo, kurio kišinių negalima pripildyti.

Daugelis mano, kad ir Tautiško Namu korporacijoj gali atsitikti tas pats. Tas joje vienok negali atsitikti, nes jos turta prižiūri New Yorko valstija ir jis negali but niekam kitam užrašytas, negali niekam prigulėti, kaip vien Tautiško Namu korporacijai.

Mitingai Tautiško namo korporacijos atsiabuva pirmą ir trečią panaudėlį kiekvieno mėnesio, 8 val. vakare, ant sales 73 Grand st., Brooklyn. Sekr. V. Simanavičia.

„Apšvietos sąjungos“ įstatymai. (Lietuvoj).

1. „Apšvietos sąjungos“ tikslas — suselpti mokslo platinimą Rusijos viešpatijoje, to mokslo, kursai bus atskaitomas įgyvenusiame visuomenės demokratiškam sutvarkymui.
2. Sąjunga į savo reikalų apskritį stato visuotiną apšvietą visuose jos laipsniuose: augstiniajį, vidutinį ir žemąjį apšvietą.
3. Sąjunga užsiima į te-oriskuoju apšvietos klausymu gvidinimu, jį pritaikimui prie gyvenimo sąlygų ir įvairių įstaigų, atsakomų jos tikslui, įkurimui.
4. Sąjunga yra savystovis juridiskasis asmuo ir turi teisę įstiekti kilnojimą ir nekilnojimą nuosavybę.
5. Apšvietos sąjunga daro: 1) Visuotini susivaziavimai, 2) Sąjungos valda ir 3) sritiniai sąjungos skyriai.
6. Visuotiniai susivaziavimai esti eiliniai ir išilniniai.
7. Eiliniai susivaziavimai skiriami vieną kartą ir dvejus metus, laikui, išanksto susivaziavimų paskiriami.
8. Išilniniai susivaziavimai skiriami skirtingais sąjungos valdos deka, arba skyrių grupai nusprendus, jai tą nusprendimą padarė nemažiau kaip 1/3 visų skyrių skaitčiaus dalis.
9. Eilinių susivaziavimų darbas: a) klausimų, paliečiančių sąjungos darbamąsi svarstymas; b) Sąjungos valdos sąmatos ir atskaitos peržiūrėjimas ir nutarimas; c) Valdos sąnarių ir kitų pildomųjų jos organų rinkimas; d) Revizijos Komisijos rinkimas patikrinti valdos darbamąsi.
10. Susivaziavimų pirminkai renkami kas kartą ypačiai iš susivaziavimo sąnarių sąstato.
11. Kiekvienas sumanymas į visuotiną susivaziavimą gali buti įneštas valdos su jos rezoliucijoma.

14. Įstatymų apkeitymo ir sąjungos darbamąsi paliovimo klausimais išriša visuotiniai eiliniai arba išilniniai susivaziavimai.

Tokie nusprendimai įgauti gali būti susirinkus nemažiau kaip 1/3 visų sąjungos skyrių daliai ir sutikus 2/3 atvykusių susivaziavimų sąnarių dalims.

15. Visi kiti reikalai visuotiniuose susivaziavimuose išrišami paprastąja balsų diduma.

16. Visuotinių susivaziavimų nusprendimai sritiniams sąjungos skyriams nėra priiverstinai pildytini.

17. Be visuotinių susivaziavimų galima daryti privatiški susivaziavimai atskiriems specialiesiems klausimams gildinti; tie susivaziavimai turi teisę rinkties pildomasias komisijas.

18. Privatiškuosius susivaziavimus kviečia sąjungos valda.

19. Į valdą įeina 24 sąnariai, kuriuos dvejais metais renka eiliniai visuotiniai susivaziavimai slapto balsavimu.

20. Valda iš savo tarpo renka pareigų pildomus asmenis ir pildo visuotinų susivaziavimų nuosprendas.

21. Valda gali įkurti ligalines komisijas specialiesiems tikslams ir kviesti į jas asmenis, nepriklausančius valdos sąstatai.

22. Valda yra sąjungos atstovas su juridiskojo asmens teisėmis visuose jos turtų reikaluose, teipogi ir visuose jos susidarimuose su įstaigomis ir asmenimis.

23. Valdos veikimo tvarką paskiria instrukcijoj, kuri turi buti patvirtinta visuotini sąjungos susivaziavimu.

24. Sąjungai išteklius pasidaro: 1) iš sąnarių mokėsties įnešamų į vietinius skyrius kas metai po 25 kap. nuo sąnario; 2) skyrių daromi piniginiai atskirymai; 3) įstaigų ir asmenų atnašai; 4) visokių rinklavių iš koncertų, leklijų ir t. p.

25. Sąnariai, stojanti į vieną sąjungos skyrių, moka sąnarių mokėstį, kurio dydumą pasiskiria kiekvienas skyrius.

26. Srities skyriai — autonomiški vienatai, kurios savaradvaldo savo pasigamintais įstatymais.

27. Kiekvienas sritinis sąjungos skyrius yra savystovis juridiskasis asmuo ir turi teisę valdyti kilnojimą ir nekilnojimą nuosavybę.

28. Kiekvienas srities skyrius sustatytas yra iš vietinių paskyrių, besirūpinimo augstinės, vidutinės, žemės mokėsties ir užmokyklės apšvietos klausimais, taipogi iš kitų grupų, pasiėmusių vieną sąjungos uždavinį.

29. Sritinių sąjungos skyrių rinkimai ir sąnarių daromi slapto balotyrvimu, su nemažiau kaip dviem sąnarių rekomendacijoms.

30. Kiekvienas srities skyrius sąnarių tuopat sykiu yra ir sąjungos sąnariu.

31. Srities skyriai perjo-diskai suteikia sąjungos valdai savųjų sąnarių sąrašus, siunčia atstovus į visuotinius susivaziavimus ir įmoka priiverstinų piniginius įnašus į visuotinio sąjungos susivaziavimo paskirstymą.

32. Sąjungos veikimui liovusis, visi piniginiai Sąjungos kapitalai ir visas jai priklausantis turtas turi buti perduotas, visuotinam susivaziavimui nusprendus, įstaigoms ir draugijoms, kurių tikslas panašus sąjungos tikslui.

ŽVĖRYS IR ŽMOGUS.

Pagal Schmelz.

Jo pradinė celelė. Prasčiausio sudėjimo kiaušiniai yra visų augtėsių gyvūnų, teipgi žmonių, kadangi pas juos užsimezges vaisius nereikalauja ypatingo maisto, jį savo viduriuose nešioja motina ir maitina savo krauju. Gyvūnai gi dedanti kiaušinius ir perinti juos, turi kiaušiniuose sudėti daug maitingų medegų, kad besivystantis vaisius turėtų pakaktinai maisto, nes be to jam atseitų badu padvesti. Gyvas daiktas be maisto negali apsieiti, negali be jo apsieiti ir kiaušinyj išsivystęs vaisius. Kiaušinių pavaldai buvo visoki.

Visoki gyvūnai nevienodą skaitlių deda kiaušinių. Gamta apdovanojo visokius gyvūnus daugybe tokių kiaušinių bumburėlių esančių kiaušiniukuose. Teip, pavykslan, žmogaus kiaušiniuke yra 35000 tokių kiaušinių bumburėlių; pas kitus gyvūnus jų yra daug daugiau. Suprantama, kad tik labai maža dalis tokių kiaušinių bumburėlių išduoda kiaušinius, kurie išsivysto pilnai ir išduoda vaisių. Daugumas tokių bumburėlių sunyksta ir įšigeria. Taigi daugumas kiaušinių, iš kokių išsivysto naujas sutvėrimas, nepaeina nuo skaitliaus esančių kiaušiniukuose bumburėlių, bet paeina ir nuo kokių nors išlaukinių aplinkybių. Gana, kad tik iš mažos kiaušinių bumburėlių dalies išsivysto naujas sutvėrimas. Vienas, vienok, dalykas jau nuo seniai patėmytas: kad juo didesnis sutvėrimas, juo mažiau gimdo vaikų: slonius arba drumbais į 3—4 metus gimdo tik vieną vaiką; arklys ir verbludas — į 2 metus vieną; karvė, lama — kasmetas po vienu; ožka — kasmetas po 3 vaikus; bobrai — 3 vaikus; voverė — 12 vaikų; žuikys — 15; žiurkė — 50; pelė — 60.

Iš to matyt, kad juo stambesnis žvėris, juo mažiau išduoda kiaušinių ir per tai juo palengviau veisiasi. Mat juo didesnis žvėris, juo daugiau susinaudoja raumenų palaikymui kuno ir jo kilnojimui iš vietos į vietą ir tokiu būdu didesnis dalis maisto eina ant atnaujinimo raumenų, o mažiau lieka maitinimui kiaušiniukuose. Kadangi mažų gyvūnų kunas daug lengvesnis, tai daug mažiau pajėgų susinaudoja prie krutėjimų, o tuom patiu daugiau maitingų medegų eina ant palaikymo kuno, daugiau jų eina tvėrimui kiaušiniukuose, iš kurių išsivysto paskui nauji gyvūnai. Paveikslan, paukštis kondor, lakiojantis augstai, didžiausias iš lakiojančių paukščių, daug pajėgų sunaudoja pakėlimui savo kuno; jis deda tik po du kiaušinius kasmetas. Vištos gi nelakioja, tai ir mažiau pajėgų sunaudoja, per tai lėsti reikalauja mažiau ir deda kasmetas 180—200 ir daugiau kiaušinių. Laikė mėtymo ikru žuvis lengvesnis negu paprastai.

Ant daugumos išduodamų kiaušinių nematoma dar įtekę turi maistas. Juo žvėris, arba žmogus geriau maitinasi, juo daugiau maisto eina palaikymui kiekvieno kuno organo, o tame ir kiaušiniukuose. Todėl tai naminiai gyvūnai išduoda daug daugiau kiaušinių negu laisvai laukuose ir giriose gyvenanti jų giminaičiai. Paveikslan, gyvenanti giriose bernai kasmetas paturi tik 6 vaikus, o giminingos jiems naminės kiaulės po 24. Laukinė katė paturi 6 vaikus, naminė gi 24. Gyvenantis žmogus pilve soliteras, turintis ten maisto daugiau negu reikia, padaro net 40 milijonų kiaušinėlių.

Nesunku teipgi patėmyti, kad juo augščiau stovi koki gyvūnai, juo mažiau jie vaisingi; mažesni vaisinguma galima patėmyti augščiau kultūriškai stovinčių tautų negu nuokmių, gyvenančių normaliose sąlygose. Bekauliniai gyvūnai išduoda daug daugiau kiaušinių negu kauliniai. Tuli vabalai antai antsyk pameta 400—700 kiaušinėlių. Žuvis ir varlės deda daugiau kiaušinių negu paukščiai. Žemiau stovint žindanti žvėrys paturi daugiau vaikų negu augščiau pasikėlę.

Apart to, reikia dar pasakyti, kad gyvūnai daugiau tūrinai gyvybės, net gimininių terp savęs, veisiasi greičiau, negu silpni, baigianti savo dienas.

Po kiaušinių, antras besiveisimo gyvūnų elementas yra sėkla. Sėkla yra ypatingas skystimas, kuriame yra teip vadinami sėkliniai kumeliai vadinami spermatozoidais. Tie sėkliniai siuleliai ir užvaisina kiaušinių, kaip augmenų žieduose vyrų dulkės užvaisina motę. Sėkliniai kumeliai turi siulelių pavidalą su vienu storesniu arba užriestu galu vadinamu galvute. Laibesnėji siulelio dalis gali krutėti. Siuleliai tie tveriasi iš ceolinių specialiojo organo — sėklinio gumbelio. Tie kumeliai, patekę į kiaušinių, užvaisina, suteikia jam galę išduoti vaisių. Neuzvaisintas kiaušinėlis gali atlikti tulas suriktas su gyvūno besivystymu permainas, bet paskui jis, paprastai, apmiršta. Tik nedaugelio gyvūnų neuzvaisinti kiaušiniai gali išduoti vaisių. Užvaisinimas kiaušinio atsiabuva tokiu būdu, kad sėklinė celelė prisigriebia į kiaušinių; jos protoplazma jungiasi su protoplazma kiaušinio; sėklos branduoliys eina prie kiaušinio branduolio, su juom suauga, jos medegs susimaišo su medegoms kiaušinio branduolio teip, kad kiekvienoj dalyj naujai pasidaruso branduolio yra dalelė sėklinio ir kiaušinio branduolio.

Jau minėjome, kad ant žemės yra gyvūnai, kurių neuzvaisinti kiaušiniai gali išduoti vaisių, nors tokių gyvūnų yra nedang, prie tokių priguli tuli vabalai ir drugiai.

Bičių motina, arba bitinas deda teipgi dviejų veislių kiaušinius, užvaisintus ir neuzvaisintus. Iš neuzvaisintų kiaušinių išsi-

vysto tranai, taigi vyrų bičių šeimynoj; kiaušiniai dedami į akutes darbininkių visada bava užvaisinti. Iš jų užvaisintų kiaušinių išsiiperi motinos ir darbininkės. Tulos širšių atmainos teipgi deda dvejopus kiaušinius, bet pas širšes iš neuzvaisintų kiaušinių išsiiperi pataitės, o iš užvaisintų — patinai. Taigi aišku, kad čia lyčių išsidirbimas nepaeina nuo įtekmes sėklinių siulelių ant kiaušinio.

Apskritai pas skirtingus gyvūnus, tame ir pas žmonis, kiaušinius tveria pataitės, o sėklą — vyrų. Pas gyvūnus gyvenančius vandenyj, kiaušiniai užvaisina ne pataitės kune, bet lankė. Pas sausumų gyvūnus, tame ir pas žmones, sėklą reikia įleisti į pataitės kune, paskui užvaisintus kiaušinius pataitės arba išleidžia laukan uždegus kietu kevalu; arba kiaušiniai pasilieka motinos kune ypatinguose organuose, kur ir išsivysto iš jų vaikai.

Veisimuisi lytiškai visokių gyvūnų, reikia neatbutinai, kad kiekvienoj vietoj būtų reikalingas skaitlius patinų ir pataičių. Kaip ištirta, normaliskam besiveisimui, taigi palaikymui veislės, reikia, paveikslan, kad terp žmonių, gimtų — ant 106 vyriškos lyties vaikų, 100 mergaičių; terp arklių: ant 98 patinų, 100 pataičių; terp avių: ant 50 patinų, 50 pataičių; terp varlių: ant 51 patino, 49 pataičių.

Terp laukinių gyvūnų, gyvenančių bandoms, taigi ne poroms, pataičių skaitlius daug didesnis negu patinų. Tą patį tirinėtojai patėmijo net terp dvilapių augmenų: paveikslan, kanapių ant 100 vyriškų žiedų, moteriškų buvo 109—115.

Kadangi tokia proporcija pasitaiko veik visur, tai reikia manyti, kad besidarymas lyčių paeina nuo kokių nors pastovių aplinkybių, kokiųse gyvena visoki gyvūnai. Mokslinčiai stengėsi nekurti susekti priežastis besidarymo lyčių, bet tie besistengimai iki šiol neišdavė dar laukiamų vaisių, bet visgi jie nepasilikė be naudos. Mokslinčiai, tirinėdami užsimezgusį vaisių paukščių ir žindančių žvėrių, susekė, kad lytis vaisiaus apsieiskia, eulyginant, gana vėlai, ne išyky. Teip, paveikslan, pas žmonis užsimezgusio vaisiaus lytis apsieiskia tik ketvirtą mėnesį po užsimegimo, tik po trijų mėnesių vaisiuje apsieiskia organai vyriškos arba moteriškos lyties. Pirmuose mėnesiuose vaisius turi, rods, lytiškų organų, teip sakant, užmazga, bet jie tie pats, vienoki teip pas vaisių, iš kurio paskui užgema vyriškos arba moteriškos lyties vaisius. Tie pradiniai abiejų lyčių vaisiaus organai žindančių sutvėrimų teip sudėti:

Kiekvienoj pusėj kuno ašies yra ilgokas gumbelis vadinamas Wolfo kumeliu. Nuo to gumbelio eina dudelė, vadinama Wolfo kanalu, atidarytu galu į apatinį galą žarnos. Nuo apatinio galo Wolfo kanalo eina dudelė, teip vadinama Muellero kanalas. Prie viršaus Wolfo kumelio yra kruvelė celių, taigi užmazga lytiškų gumbelių. Iš tokio sudėjimo pradinį lytiškų organų, visai neparodančių vaisiaus lyties, su laiku išsivysto tikri lytiški organai moterių ir vyrų, bet tas apsieiskia tik ketvirtame mėnesij po užsimegimo. Jeigu toksai, nešojamas motinos viduriuose, vaisius turi buti vyriškų, patinų, tai aprašytuose pradinuose organuose pasidaro sekandios permainos: Muellero kanalas sunyksta beveik visuris; iš jo lieka tik viršutinis galas ir dalis vidurio, kuris, kaip pas žmogų, nors pasilieka per visą amžių, bet nelošia nė jokios rolės plidyme pareigų lytiškų organų. Lytiškas gumbelis priauga prie viršutinio galo Wolfo kumelio ir persikeičia į sėklinį gumbelį; Wolfo kumelis išnyksta beveik visas, nuo jo pasilieka tik viršutinis galas, suaugęs su sėkliniu gumbeliu ir persikeičia paskui į teip vadinamą galvutę, Wolfo gi kanalas persikeičia į teip vadinamą sėklos išleidimo kanalą.

Jeigu gi iš vaisiaus turi išsivystyti moteriškoji lytis, taigi pataitė, tai išnyksta kitos pradinį lytiškų organų dalys. Pradinis lytiškas gumbelis pastoja kiaušiniuku. Muellero kanalas neišnyksta, bet iš jo išsidirba kanalas išleidimo kiaušinio; apatinė jo dalis persikeičia į gumbą. Wolfo kumelis išnyksta; nuo jo pasilieka per visą moteries amžių tik maža dalelė neatliekanti nė jokios rolės, bet nestabdanti besidarbavimo kitų lytiškų organų dalių. Wolfo kanalas teipgi išnyksta, nuo jo vidurio lieka tik maža dalelė teipgi nelošianti nė jokios rolės lytiškų organų gyventme. Taigi iš vienokių pradinų lytiškų organų dalių paskui išsidirba teip skirtingi lytiški organai patinų ir pataičių, moteriškos ir vyriškos lyčių. Visas išveizdis lyčių išsidirba dar veliau, o kaip kokios lyčių ypatybės išsidirba jau užgimus ir subrendus lytims, paveikslan, moteries krūtys.

Kadangi lytis užsimezgusio vaisiaus išsidirba teip vėlai, kadangi iš pradžią ir per gana ilgą laiką užsimezges vaisius neturi lyties, nors turi jau pradinius lytiškus organus, iš kurių išsidirba paskui tikrieji lytiški organai lygiai patinų, taigi vyrų, kaip ir pataičių, taigi moterių — tai gema klausymas, ar užsimezgusiam vaisiui yra kas, kas iš pradžią turėtų įtekmę, nuo pats užsimezgimo, ant išsidirbimo lyties, ar pašalinės įtekmės čia nepriešdėda prie išsidirbimo vienos ar kitos lyties? Jeigu teip, tai klausymas, ar tos priežastys, turinčios įtekmę ant išsidirbimo lyties, yra motinos, nešiojančios vaisių viduriuose, ar jas gimdo kokios išlaikinės aplinkybės?

Nėra abejonų, kad ant išsivystymo vienos ar kitos lyties turi teikti maitinimas nešiojamo vaisiaus per tą laiką, kada lytis buvo dar neišsidirbusi: prie menkesnio mait-

eto išsidirba patinas, arba vyriškos lyties vaikas, o prie geresnio — pataitė. Taigi nesiojant valsių, ant išsidirbimo lyties turi nematą įtekme maitinamas nesios motinos.

Kad maistas ant lyties turi įtekme, tas eenei tapo patėmyta. Jeigu žvėrys, gindanti paprastai vieną vaiką, pagimdo dvynūčius arba trynučius, tai terp jų buvo daugiau patinų negu pataičių. Tas buvo todėl, kadangi nesiojant motinai viduriuose daugiau vaikų, jie daugiau reikalauja negu paprastai maisto, o ji jo negali pakaktinai visiems parūpinti. Ir pas žmonis, jeigu kada gema trynučiai, terp jų buvo daugiau vyriškos lyties. Tas pats buvo ir pas karves: jeigu užgema kartais pataitės, tai jos buvo nepilnai išsivysčiusios, negali visai vaikų gimdyti.

Ir motinos amžis turi įtekme ant vaissaus lyties: jauna motina gimdo daugiau pataičių negu patinų.

Po karių, bado metuose, kaip patėmyta, motinos gimdo daugiau vyriškos lyties vaikų negu moteriškos. Amžis ir maistas patino neturi įtekme ant išsidirbimo lyties.

Terp visokių gyvūnų pasitaiko toki, kurie turi lytiškus organus abiejų lyčių, taigi, kad tas pats gyvūnas turi ir kiaušinėlius ir sėklinius gumbelius. Tokius gyvūnus vadiname hermofroditais. Paveikslas, varlės veik visos iš pradžių turi kiaušinėlius, taigi jos visos stengiasi būti pataitėmis, tik antruoje metuose, drauge su kiaušinėliu, atsiranda kaip pas kokias sėkliniai patinų gumbeliai. Paskui kiaušinėlis sunyksta. Tokios varlės pastoja patinai.

Terp tulų žemesnio skyriaus gyvūnų yra toki, kurie jaunystėje buvo patinai, o vėliau persikeičia į pataites. Yra vienuk gyvūnai per visą amžį palaikanti organus abiejų lyčių.

Hermofroditai, nors retai, pasitaiko ir tarp žmonių, bet čia paprastai lytiški organai nebūna pilnai išsivystę, arba jeigu organai vienos lyties geriau, pilniau išsivystę, tai kitas išsivystęs nepilnai.

GALAS.

Kokių būdų gali svietas kada-nors pasibaigti?

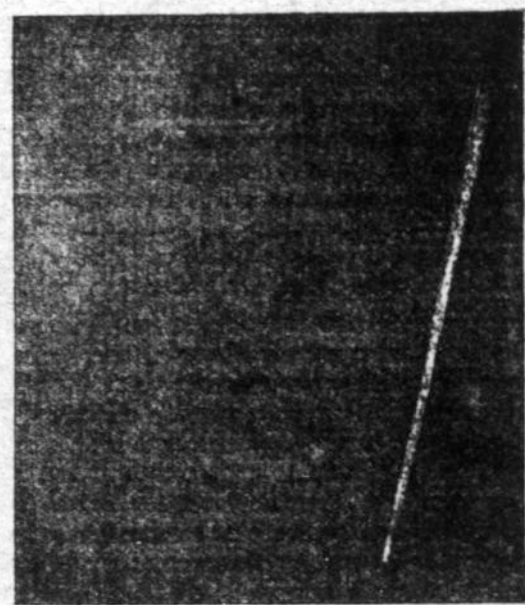
Parašė Prof. Dr. M. Wih. Meyer.
Vertė J. ILGAUDAS.

Kur-kekur būtų koks vulkanų išsiveržimas užgimęs. Matėme, teisybė, kad yra šiekios-tokios pasipriešinamosios galybės žemės besistulpimo pajėgoms, nes kitaip neįvyktų staigus trūkčiojimai laike žemės drebjimų. Vienok, turime vėl pripažinti, kad nuo pasipriešinimo pasidarę susistulpimai, susikvėdavimai, negali perdang dideli būti, kadangi žemės lukštas palengva beveikiančioms pajėgoms pasiduoda (yra lanki arba plastiški — nelyžta). Noroms-noroms, matydami visus tuos apsirėšimus ir juos gerai ištyrę, turime pripažinti, kad tas viskas tikrai įvertinant, užsinauti staigiai galybei įvyko, atsirado.

Negaledami tą, kaipi nuo žemiškų pajėgų paeinantį, išaiškinti, turime priimti, kad čionai kosmiškos pajėgos savo nagus prikišo. Ir trupiausios masės yra lankios, kada ant jų veikia palengva, išlėto, vienok veikiant staiga ant lankiausiu masų yra šitos trupios. Pirmą aprašyti musų nuomoniamai varu verčia prie butino persitikrinimo (vienatinio išaiškinimo), kad musų žemė tapo nuo kokio didelio staigaus sutrenkimo pusiau, perskelta polių nuo polių. Čionai prisimename kasdien visatos erdmę matomą paveikslą, butent suplaisiojimo sistemos ant mėnulio, šale kurių labai aiškiai sutrenkimo vietos matomos, kadangi nuo sutrenkimo didelės įlinkusios duobės, mėnulio lukšte pasilikusios, yra. Tegul nebus čia užmiršta paminėti, kad daugumas garsių tirinetojų bando atsiradimus mėnulio suplaisiojimų sistemas su esančiais ant žemės vulkanais apsirėšimais išaiškinti, taigi, iš planetos vidurių veikiančioms pajėgoms. Ir ant mėnulio yra toki dideli nusugimimai, žuoma, propozicijos, kaip ant žemės didysis oceanas. Mums rodo, kad nereikalinga daugiau šioje vietoje apie skirtingumą nuomonę imant, mums vistiek ar pajėgos, i-stengiančios dangaus kuną suplaisinti, kaip štai matome ant mėnulio arba ir ant žemės, butent Andų kalnų retėžio pavidale, iš dangaus kunų vidurių paeina arba iš lauko, iš kosmo. Iš pirmiaus darytų patėmijimų matome, kad tos pajėgos negali iš dangaus kunų vidurių paeiti; užtai mėgysime surasti ir išaiškinti galimus, kurie iš kosmo paeidami tokias katastrofas įvykdinti galėtų.

Komėtų jau nuo senovės žmonės bijojo, si kaipi galinčių tokias katastrofas įvykdinti; šitas jų bijojimas labai lengvai išaiškinamas. Senovės žmonės rodėsi, kad žvaigždės nepajudinamai prie dangaus lubų pakabytos, o saulė kasmet savo amžiną, neatmainomą keliu traukia; saulės, mėnulio ir kitų planetų kelius buvo žmonės jau seniai išmokę pirm laiko apskaityti, o šitie dangaus kunai niekada ne ant plauko nenukrypdavo nuo savo paskirto kelio. Šitie, matomai, negalėjo niekada su žeme susitrenkti, susimūsti, jei bent kada-nors firmamentui iš vėžių iskrumpus, amžinam įstatymui suirus. Bet komėtos pasirodė ir vėl pradingo, nė nepėjus sužinoti iš kur jos atsirado ir kur prapuolė. Jos, kaip rodėsi, neturėjo tarpe kitų

žvaigždžių nė paskirto kelio, nė įstato, ir kartais bėgėje kelių dienų jų tokios daugybės pasirodydavo, kad išrodydavo, jog jos ištikrų jų keta ant žemės nupulti. Apart to, jų pavidalai buvo nepaprasti, galinti labai lengvai kam-nors baimę įvairyti; jų uodegos, kartais kasin-kur nusidriekiančios, išrodė labai vaidykliskoms, nes, kaip nebū, joms aiškiai besiviečiant, visada per jas buvo galima kitas žvaigždes matyti, it per naujagaidynių spiritistų vadinamą „astrališką kuną“. Užtai nėra ko stebėtis, kad pasirodymas komės-nors komėtos astrologiškame amžiuje labai daug visokių nelaimių reiškė, pavelzdan: karę, apsirėšimą epidemijų, tvanus, badą, myrius didžiųjų vyrų ir tam panašius atsitikimus. Kol žmonės nieko apie komėtas nežinojo, tol galėjo nuo jų visokių blogų pasekmių laukti. Vos du šimtai metų atgal, kada Newton besisukimus visų dangaus kunų įstatus surado ir visus nuo vieno principo išvedė, butent: nuo savitarpinio pritraukimo, tada tiksliai tebuvo galima daruoti, kad ir komėtos jų pačių įstatų laikosi, taigi, kad jos elipsiškai aplink saulę skrieja. Išimant kelis pirmiau viešpatavusius nuomoniamus,



Didžioji komėta matyta 1843 metuose.

tikėdavo iki tam laikui, kad komėtos esančios „sublinariško“ paėjimo (žemiškosios), pavelzdan, laikydavo už lengvai užsidegančius žemės išsivėpimus, išylančius iš vulkanų, bet nuo tada (Newtonui tikrus įstatus suradus) tapo jų tikras paėjimas ir materijališkumas išaiškintas. Išaiškinus jų paėjimą ir medegiskumą, pradingo sykiu visa eilė nūgastavimų. Jų takai tapo aprokuoti ir rasta, kad joms arčiausiai musų žemės būnant visada daug toliau nuo jos atstu yra negu mėnulis, nors jos aplamai kur-kas arčiau prieina negu kitos planetos. Kad jos, budamos taip toli nuo žemės, ant musų žemės jokių įspūdių padaryti negali, tai tą galima labai lengvai patiesi nūmanyti.

Bet neužligio vietoj nuvaikytos baimės atsirado kita, ant mokslų pamatų paremta. Tapo atrasta, kad keliai komėtų ir planetų, taigi ir musų žemės, daugelyje vietų kryžiuojasi, kertasi. Tam priešinai visi iki tol žinomi dangaus kunai saulės sistemoje skraidė visatoje taip toli nuo vieno-kito, kad jų susitrenkimas, susimūšimas visai negalimu daiktu buvo. (Apie išėmimus mažų planetų da ant tos pačios tematos vėliau su-gryšime). Kaip-kurių komėtų keliai priejo labai arti prie planetų kelio, kiti net beveik viename taske persikirto, užtai, jeigu kada-nors komėta ir planeta viename laike toje besikirtimo vietoje atliktų, tai, be abejonės, užgimtų pasutisikos lenktynės, kurių pasekmės labai blogos galėtų būti. Taip, pavelzdan, musų žemės kelyje yra viena vieta, per kurią kertasi kelias komėtos Biela; žemė per tą vietą lapkričio mėnesyje skrieja. Komėta Biela priklauso prie tep vadinamų perijodiskų komėtų, kurių iškisio apie pusantro tuzino surasta, ir kurios nuo jų tuktandžių komėtų tuom skiriasi, kad jos už trumpo laiktarpio vėl pasirodo, anos gi, sulgy musų sužinės, tiksliai vieną kartą šiek tiek prie musų saulės tepirsitarsina; komėta Biela perijodiskai už 6½ metų pasirodo. Žemės



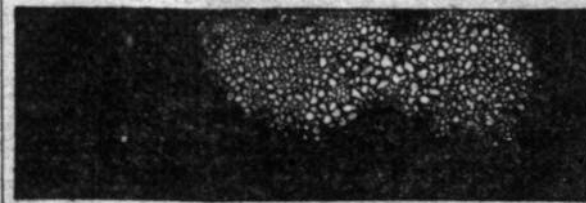
a, b, c — žemės kelias. a, e, g — komėtos Biela kelias. d, e, f — komėtos Encke kelias.

kelias (a, b, c) yra gulščiai ant paveikslėlio parodytas. Virš žemės kelio išikieta stačiaus kelias komėtos Biela (a, e, g) ir šitu abu keliai kryžiuojasi, kertasi viename taske (a). Apart to ant paveikslėlio yra kitos perijodiskai atsilpančios komėtos Encke kelias (d, e, f). Ši komėta turi teipgi savo kelyje taske (e), per kurį kertasi kelias kitos komėtos, butent komėtos Biela, taigi tame taske kada-nors galėtų abidvi komėtos susimūsti. Kaip jau pirmą matėme, laike 6½ metų aplinkbėgi kertasi komėtos Biela kelias vieną kartą su žemės keliu. Jeigu gi jo besikirtimas įvyktų pabaigoje lapkričio mėnesio, taigi tame laike, kada ir musų žemė per tą taske skrieja, tai susimūšimas abiejų dangaus kunų būtų neišvengtinu. Jeigu gi komėta susideda iš kietų, tvirtų medegų, tai joms puolant greitamu 10 kilometrų sekun-

doje, galėtų jos tokią netvarką ant žemės pagimdyti, kad tą labai teisingai svieto pabalga pavadintų galeitum. Bandykime bent mintyse sau tokią bombardavimą su kyllometro dydžio akmenų skeveldomis persitatyti, kurie per atmosferą tok u didžiū greitumu lekia, kad nuo besitrynimio žėrinčiais pasidaro, ir kurie ant žemės paviršiaus karštus, viską naikinančius, vėjo sukurius pagimdo. Jeigu gi tokios skeveldos į jūres nupulti, tai pagimdytų didelę tvano bangą, kuri persigriebytų ant kontinentų ir ten viską išnaikintų. Arba, jeigu tokia sviedulys ant žemės lukšto užkristų, tai nuo pasidariusio per susitrenkimą karščio, visa žemės aplinkė sutirptų, pasidarytų degančiai skysta; bet negana to, akmens skeveldos bekrisdamos per miestų žemės lukštą, persigriebytų per jį iki degančių žemės viduriuose masų ir pasekmė būtų ta, kad nuo to pasidarytų vulkanas su kyllometro didžio atvara. Apart to, nuo staigaus sutrenkimo žemės lukštas suplaisiojėtų, susproginėtų ir šitie suplaisiojami radiališkai grupuotai aplink pasidariusį kraterį, teip-pat kaip pirma aprašėme mėnulio suplaisiojimus, o išilgai suplaisiojimų užgimtų begalinis daugybė mažesnių vulkanų. Taigi, čionai turėtume, tą katastrofą visoje formoje po akių, apie kurią, kaip rodėsi, užrašai žemės istorijos tercijinės galdynės pasakoja.

Musų statytasis klausimas darosi kas-kart įdomesniu, kritiškesniu: kad bile komėta su musų žeme susitrenkti gali, apie tai nėra jau jokios abejonės, ir betirindami pamatysime, kad tokis susitrenkimas nesenei musų akyvadoje, ištikrų įvyko. Mēs jau ant tiek išsilaiviname, kad su matematišku tikrumu greitumus besitrenkiančių kunų kiekviename ypatingame atsitikime apskaityti galime. Taigi dabar yra da klausimas, ar komėtos randaši gana dideli, kieti, tvirti smotai, kurie tokius išnaikinimus įvykdinti galėtų?

Statytasis klausimas neteip lengvai išaiškinamas. Vienatinius įbaip-kurių komėtų išveizdis yra jau labai įbauginančių teip, kad ištikrų nuo jų susitrenkimo kuoblogiausio atsitikimo pasekmės laukti galima, vienok, remdamiesi ant vieno išveizdžio negalime da niekada savo nusprendimo išduoti. Pirmiausiai turime komėtų vuodegas apskaityti. Jau išanksto galime daruoti, kad kaip-kurių komėtų vuodegos skersplovų sutelpa net keli žemės diametrai (skersplova platesnė už kelių sykių ilgą žemės diametrą). Vienok per ją šviečia žvaigždės, it ten nieko erdmėje nebūtų. Kaip labai, mus apsupantis oras, žvaigždžių šviesa sumažina, matome ant to, kad juo arčiau žvaigždės musų akregių artinasi, juo labiau jos išblyksta. Komėtų uodegos turi būti, matomai, iš tokios-jau skystos, retos medegos, kaip ir medega esanti Roetgeno dūdose kur, teip vadinami katodiskai spinduliai stebuklus gimdo; kaip rodėsi, iš šitos spindulių rūšies arba gal iš radiumo spindulių susideda ir nuo komėtų uodegų paeinant šviesa. Taigi matome dabar, kad šitos komėtų uodegos negali jokių blogų pasekmių, susitrenkiant, pagimdyti. Vienok vuodegos riasi arba paeina nuo komėtų branduolių, kurie išrodo iš tvirtesnių, kietesnių medegų susidedančiais ir kuriuos mokslinčiai „komėtų galvos“ praminė. Didėsnioji dalis mažesnių komėtų (taigi, didžiausia dalis visų komėtų abelnei) susideda iš vienos galvos, arba kaip-kurios turi da šiokią-tokią Lėva uodegą, kuri paprastai nuo saulės nusukta yra. Komėtų galva daugiausiai išsiziuri it susiliejęs, neaiškus šviesos debesys ir šitos komėtų galvos niekada nėra labai didžios, apėmingos, neišskiriant nė komėtų su didelėmis vuodegomis. Taisybė, turime da palaikus senovės pašiinių, kur komėtų galvos apvalinės, didelės patenklintos, ir kur, spėjant iš pašiinių, visokios masos netvarkoje verpetuoją, vienok nežinodami ant kiek tuomet baimė nuo jų dangaus kunų perdėta buvo, negalime pašiinių už teisingus pripažinti. Daugiausiai, nors ne visada, matosi komėtos galvoje šviesos taškas, kuris išrodo it aiškiai žibantį žvaigždę — tai komėtos branduolys. Komėtų branduolys išrodo iš kietos, tvirtos medegos susidedas, kuris, gana spėkingas yra. Besitariant komėtai link centro (saulės) musų



Išsiveržimai didžiųjų komėtos, matytos 1881 metuose. Pagal nupiešimą M. Thury.

planetų sistemos pradeda iš komėtos branduolio daugybę garų išsiveržti, kurie pirmiausiai saulei prisukto pusėj plečiasi ir tiktai su laiku, pastojant idealiskais saulės elektriskiams spinduliams, liekasi garas atmetas ir lekia didžiū lanku paskui komėtos branduolį, tokiu būdu komėtos vuodega padarydamos. Tėmiant su spektroskopu buvo galima net anaišyti komėtikų garų padaryti, arba, kitaip įsakant, buvo galima ištirti iš kokių sukrantinimų komėtų garai susideda. Garų sukratinimas yra šitas: didelė dalis susideda iš angliavandengario (carbohydrato), taigi iš tos pačios medegos ką ir mums žinomas petroleumas (kerosinas) iš natro, kuris randaši verdamojoje druskoje ir, išėmiguose ataiškimuose, iš geležies garų. Jeigu gi komėta tiktai iš šitų garų tesusidėty, neturėtų tvirtu branduolio, kuris garus, pavidale atmosferos ar tirštos medegos, prie savęs pritrauktų, tai tuktantmetiniame jos besikrendime visatos erdmėje, šitie garai bu-

tų jau senel nepasiekę nė saulės sistemos i-erdmę išlaktioje, išsiskirstę. Taigi matome, kad komėtų branduolys neatbutinai turi iš tvirtų, kietų medegų susidėti.

Dabar da liekasi išaiškinti klausimas, kokio dydžio šitie komėtų branduoliai. Tapo išrasta metoda, su kuria visus dangaus kunus nusverti galima, visai teippat it juos ant svarčio uždėtum. Su šita metoda tapo musų pačių žemė, saulė, marsas ir kitos planetos net ant kyllogramų nusvertos. Ir šita sveriamoji metoda yra absoliutiškai tikra. Ant šitos svarsties tapo ir komėtos uždėtos ir štai, pasirodė, kad svarsties rodyklė nė kiek nesikrutino, rodėsi, it niekas ant svarsties nebūtų. Teisybė, su šitoku dangaus kunų svarčiu yra tas-pat ką ir žmogaus padirbtu, paprastu. Negalima reikalausti, kad ant svarčių sveriančių vežimus ir auksą galėtume sverti. Prie dangaus kunų sverimo skirtingas kelių milijonų tonų nieko nereikia. Kas dangiškoms dimensijoms (apėmiam) mikroskopiskai (labai mažai) yra, tai yra žemiškiems apėmiam makroskopiskai (begalo didžiū). Iš daryto nusvėrimo matome, kad komėtų balsumas sunyko, pradingo. Bet apart šitų gal turime da kitus, prie komėtų atsinešančius, patėjimus?

Jau pirmą užsiminėme, kad musų žemė ištikrų su tokia komėta jau kartą susitrenkė. Be abejonės, buvo ir daugiau tokių susitrenkimų, vienok kiti mums nežinomi: jie įvyko žiloj senovėj, kada žmonės nieko, arba labai mažai da apie dangiškų kunus nežinojo. Komėtos susitrenkimas su žeme įvyko 1872 metuose. Ir kas tada atsitiko? Aš pats (autorius šitos knygelės. Vert.) tą susitrenkimą savo akimis Goettingo observatorijoje mačiau; buvau tuomet studentu pirmutinio semestro. Teisybė, tą matydamas neturėjau da jokios nuomonės apie man apsirėšiantį reginį. Buvo tai gražiausias, dailiausias dangiškasis reginys, valdas, kurį kada-nors savo gyvenime mačiau: kuogražiausias teip vadinamas „žvaigždžių nuovalų puolimas“. Lijo raketomis nuo dangaus, kaip-kada skrido net keletas vienoje sekundoje majestetiškų skritulių, lankų pro nesikrutinančią konsteliaciją (žvaigždynus). Nupiešus jų pėdsakius ir pailginus jų kelių atgal, pasirodė, kad jos visos iš vieno visatos taske paeina, kuris Andromedos žvaigždynė buvo. Tuomaikinis direktorius minėtos observatorijos, Klinkerfues, išaiškino man, kokių būdu, žinodamas jau jų „radiacijos taske“, iš kurio visos žvaigždės paeina, jų tikrą saulinių aplinkbėgi apskaityti galiu. Tada skaiciau per visą naktį ir ryte, su vargu, išgavęs tikrą komėtos aplinkbėgi, skubinau si pas direktorių, kuris tuom tarpu rytinėje kare gėrė. Pamatęs mano skaitilvėmus, išėigines skaitlines, nusišypsojo ir užtikrino, kad teisingai buvau išrokaavę ir kad jis tapat užduotę pats, prie kavos, atlikęs, buvo tai senel pradingusi Biela komėta, kuri mus tokiu gražiū dangišku faierverku teip netikėtai palinksmo. Apart to, direktorius užtikrino man, kad ant antros, priešinęjos jos atėjimui pusės, komėta da matoma. Bet šitą firmamento pusę nebūvo galima nuo musų matyti, užtai telegrafavo Klinkerfues (Madras (miestas Britaniskose Indijose), iš kur, iš tiesų, paženklinotj vietoj komėtiškos rūšies objektą patėmijo. Ilgai mokslinčiai apie teisingumą šitų skaitlinių ir išėigų abejojo, o ypatingai dėl permazai esančios patėmijimo medegos buvo skaitlinės ir išėigose šiekios-tokios klutys randamos. Bet, atsi-kartojus tam pačiam apsirėšimui už 13 metų (27 d. lapkričio, 1885 m.), nebūvo galima apie jų teisingumą abejoti, jos stovėjo jau ant tvirtų pamatų. Šitie 13 metų yra lygiai du šios komėtos aplinkbėgiai, taigi, tame laike komėta toje-pat vietoje buvo, ką ir aną kart, 13 metų atgal. Bet šitos komėtos aplinkbėgis yra 6½ metų, o ne 13, užtai ji tame laike jau visu pusmečiu prieš žemės atskrendimą per tą besikirtimo taske perėjo. Tik-tai po pilnų aplinkbėgių dviejų dangaus kunų tegali jiedu toj-pat vietoj visatos erdmėje susitikti.

Matėme kad ši komėta iš žvaigždžių nuovalų (Sternschnuppen). Ar gresia mums koks pavojus nuo šitų žvaigždžių nuovalų? Ant laimės, galime drąsiai pasakyti, kad ne; jos nieko negali mums užkeuti. Tapo, mat, atrasta, kad ir šviesiausios žvaigždžių nuovalos vis tiktai kelis gramus sveria. Lėkdamos kosmišku greittumu per atmosferą liekasi jos per besitrynimą su oru nevien baltai žėrinčiai įkaitintos, bet net sugarodindamos. Šitas išsidėstymas prasideda jau 200 km. virš žemės paviršiaus frintančiai žvaigždei beėsant, ir tiktai labai retai prisitartina da tvirtas, kietas smotas ant 100 km. žemės paviršiu, bet ten, toje augštumoje, jis jau ir pradingsta erdmėje pavidale garų kamuo-liu. Nors nuo tokios komėtos žvaigždžių nuovalos ir teip tankiai kristų kaip kriušos ledai arba lytus lašai, tai visgi negalėtų nuovalos nė musas ant musų žemės užmušti. Mus saugoja nuo pavojaus pačių nuovalų iškimo greitumas, kuris mažiausiai dešimtį kartų didesnis yra negu greitumas iš kanuolės išsאות kulkos, nes jisai labai didžiame augštume išsidėstymą į gazus žvaigždžių nuovalų pagimdo. Musų žemė yra oro sluog-sniu nuo šito pavojaus geriau apsaugota negu kariškas mušio laivas storiiausiais plieno serdokašis nuo kanuolių kulkų.

Bet, ar visos komėtos susideda tiktai iš šitokių žvaigždžių nuovalų? Ar galime tą kokių būdu patirti? Tiktai vis viena kita komėta perkerta musų žemės aplinklėkį, taigi ir jos sukratinimą buvo galima tokiu-jau būdu ištirti, kaip sukratinimą komėtos Biela. Ir šita antra komėta susidėjo iš to-

(Tolėsnė tsa ant 6 psl., pirmos skilties.)

Atskaityta No. 2 C. K. R. Š.

Nuo paskutinės dienos kovo mėnesio, per balandį įplaukė ant rankų C. K. R. Š. iš viso \$620.05
Tos aukos paskirstytos sekančiai:

L. S. D. P.
New Haven, Conn., per J. S. Kazlauską \$81.00
Cleveland, Ohio, per J. G. Dzenkauską 6.50
Plymouth, Pa., per B. Baigį — Dr-tė sv. Kazimiero 150.00
Denver, Colo., per Geo. Tauckų 4.95
West Pullman, Ill., per A. Vainauską — Dr-tė Atradimo sv. Kryžiaus 6.20
Shenandoah, Pa., per S. Astromską:
Sunų Lietuvių Citizens 25.00
S. L. A. 23 kuopa 25.00
Laisvės Lietuvių Dr-tė 10.0
Pittston, Pa., per Mot. Gramą 102.10
New Britain, Conn., per J. Skritulską S. L. A. 26.02
Chicago, Ill., per J. Kulį — J. Jaunų Amer. Liet. Pas. Kliubas 25.00
Springfield, Ill., per V. Černiauską 31.83
Lawrence, Mass., per M. Kondraitį 1.15
Viso pasiūsta L.S.D.P. \$494.75

L. D. P.
Chicago, Ill., per J. Kulį — Jaunų Amer. Liet. Pas. Kliubas 25.00
Kankiniams.
Pittston, Pa., per Mot. Gramą 50.00
Nepaskirtos aukos:
Wilmington, Del., per J. Puczkų 24.80
Mahanoy City, Pa., per J. Petriką 25.50
Viso \$50.30

Išlaidos.
Už Bonds Fidelity and Deposit Co. 20.00
Už Atspaudinimą seimo rezoliucijų 10.00
Už išsiuntinėjimą seimo rezoliucijų 4.00
\$34.00

Išmokėjus ir išsiuntinėjus visas aukas, pas C.K.R.Š. kasierių liekasi už balandį mėnesį 16.30
Už kovo mėnesį buvo pasilikę \$441.05
Viso \$457.35

Atskaitoj už kovo mėnesį aukos, patilpusios po rubriką „nepaskirtos“, begyję šio mėnesio tapo aukautojų paskirtos, sekančiai:

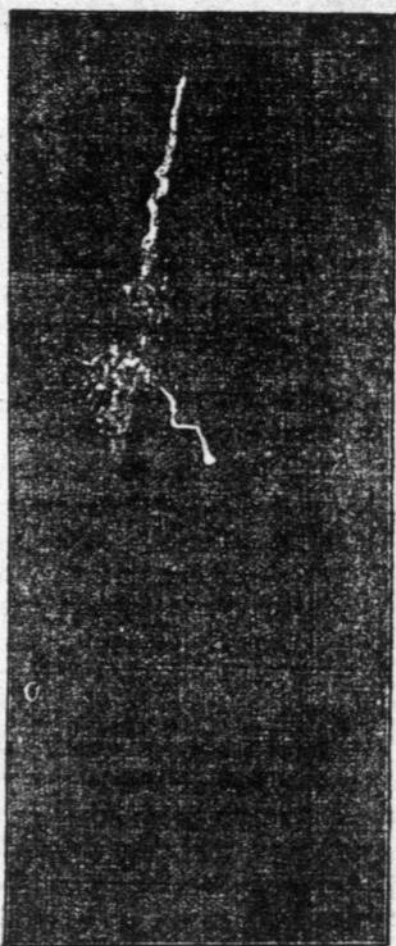
L. S. D. P.
Chicago, Ill., per J. Wis-tert, Jaunų Vyrų Liet. Drangiską Kliubas 30.00
New Britain, Conn., per Mot. Mažeiką 11.50
Shenectedy, N. Y., per B. Balevičią 57.00
Viso \$98.50

L. D. P.
Shenectedy, N. Y., per B. Balevičią 57.00
Šį mėnesį iš viso tapo nusistęta:
L. S. D. P. 593.25
L. D. P. 82.00
Kankinių Komitetui 50.00
Europą 34.00
Naminio išdavimų 34.00
Pas C. K. R. Š. kasierių

lieka iš viso \$301.85
Brangus Tautiečiai! Nors kaip matom, mes vis gražią pašelpą suteiksim ir už šį mėnesį savo kovojantiems broliams, vienok aukos pradėjo mažinties. Argi mes pavargtumėm, bedirbdami? Kad balsas šaukiantis pagalbos iš mus tėvynės atsidurė, jis tapo meiliai šimtų dorų tautiečių išklaustas ir tep gausiai suselptas, jog mes

kių-pat gražių žvaigždžių nuovalų, iš Leonidų (lapkričio mėnesį pasirodė meteoritų spiečius, paeina iš žvaigždyno Liuto), kurie paprastai perijodiskai kas 33 ar 34 metai antrojo lapkričio savaitės ypatingai gausiai pasirodydavo. Bet abidvi, mums žinomos, kometas tebuvo labai maži šviesos kamuoliai, žemėms beveik nežymūs branduolių tetrėjos. Tikrai, vienok, nežinome, ar mes per patį kometų branduolių perskridome ar ne, gal but, kad tikras branduolys toli nuo žemės atstu buvo. Vienok, ar šie ar tie, negalime su tikrumu priimti, kad ir didesnių kometų branduoliai tikrai iš tokių susispaudusių, sutirštėjusių žvaigždžių nuovalų debesų susideda; branduoliai turi iš tvirtų didesnių masų susidėti.

Taigi, ar gali oro sluogsnis ir nuo tokių didelių tvirtų masų žemę apsaugoti? Apsaugoti, tiesa, gali, bet tikrai tik kuriam laipsniui. Vienok matome gana tankiai dideles ugnines kulkas, iš mus apsiaučiančią atmosferą nupuolant, iš kur, susiskaldę, tokių sunkumo, žerintai įkaitinti akmenys su didžiausiu griaušmu ant žemės nupuola. Teisybė, oro sluogsnis ir šitų didžiųjų kulku begalinį kosmišką greitumą sumažina, nes patėmijame, kad esant da jėms apie 100 km: nuo žemės paviršiaus atstu jos su sykiu lig sustoja belėkdamos. Vienok nuo besitrynimio gimes karstis neįstengia visos kulkos į sukrutinius išdėstyti, sugaruodinti, karstis tik mažą dalį tų kietų masų paverčia į garus, o likusioji dalis lig tikrai nuo „sulaikymo vietos“ pradėdama puola, teisybė, jau ne su begalinio kosmiško greitumu, ant žemės. Tvirtos masos nupuola paprastai ne čielos, bet susiskaldžiusios į daugelį smulkių, nes dangaus kumas parėjus iš kokių 200 laipsnių šaltos erdmės ir tapęs mažųjų-mažiausiais nuo lėkimo įkaitintu iki 1000°, sutruksa, susiskaldo, tartum stiklas perdaug staiga įkaitintas. Skelvėdros dangaus kuno, apsiautos tarpumo lupynos ir ypatingų tarpumo skylių nukrinta ant žemės pavidale meteorų. Senų laikų užrašuose užtikiname gana tankiai, kad šitokie akmenų puolimai, akmeniniai lytys, karstis iš visai giedro dangaus paeinanti, labai daug blėdies pridirdavę. Pasakojama, buk čielai kaimai buvę išdegintais ir net visos dangaus besiganančių gyvulių išnaikinta. Kiek tame teisybės, nežinia. Tikrai žinomas yra tikrai vienas atsitikimas, kad šita kosmiška kulka tapo užmūstas vienas žmogus. Bet neseniai (gruodžio mėnesyje 1903 metuose) būtų buvęs kuone paskandytas laivas ant atvirių jurių nupuolančio meteoru, marių siaurumoje Biskaja (marių įlanka prie vakarinio Ispanijos pakraščio). Gruodžio mėnesyje laike užėjusios staiga perkunijos, kuri ten labai retai teuzėina, perkunas trenkė į laivo stiebus, ir netrukus po to visai arti laivo su ypatingu užimu nukrito į jūrą didelis smūtas tvirtos masos, nuo ko vanduo jūroje pašoko iki labai didelio augščio.



Meteoras pastebėtas Kalifornijoje 27 d. liepos mėn. 1894 m. Pavėslėlis nuimtas nuo daryto Liek observatorijai ekvareliu.

Visi akmenys nupuolanti iš visatos turi ypatingą sukrutinumą, nors, teisybė, jie neturi savyje nė vienos ant žemės nesirandančios medagos: jie susideda iš tų pačių medagų, kaip ir mūsų žemė. Ant šito sukratinumo galime išpažinti ir akmenis nupuolančius ne po mūsų akių (ne mūsų akvaizdoje) kaip neprigulinčius mūsų žemei, nukritusius iš visatos. Sukrautinumą akmenų dėl stokos vietos nepaduodu. Didžiausias iš žinomų mums sveria 325 kg.; jisai nupuolė 12 d. kovo 1899



Geležinis meteoras rastas Hraschnoje.

m. Finijoje; kitur vienok atrasti neįėjotini meteorai sveria net šimtus kartų daugiau už

šitą. (Didžiausias tuo tarpu žinomas meteoras tapo atrastas Nordenskoeldo Ovifake, Grenlandijoje, 1890 metuose; jis sveria 25 000 kilogramų (svarų). Kitas likosi Peary 1894 m. teipgi Grenlandijoje atrastas. Šitas anot ištirimo Salisbury, profesorius iš Chicago susideda iš 91% geležies ir 7% nikelio (žinoma prie to priskaityta nuosimčiai da ir kitų medagų), taigi iš tos pačios medagos, kaip ir kiti meteorai abelnai. Akmuo yra 114 pėdų ilgas, 7 pėdų platus ir 6 pėdų augštas; svarumas jo išneša 75000 svarų. Vertėjas.)

Nupuldamas šitokis akmuo kokių 30 ar 40 tonų sunkumo butinai turi suduoti paviršių žemės smarkiai ant didelių plotų. Galbut, kad tarpe žemės drebjimų, kuriuos mūsų gerieji instrumentai kartais paženklina net ant didelių plotų, yra ir tokie, katrie nuo nupuolusios ant žemės paviršiaus didelės skelvėdros meteoru paeina, kurios mes nematome ir kuri, gal, nukrito į neprieinamus, neįstirtus žemės plotus.

Daryti patyrimai mokina mus, kad ir visatoje mažesnio apemio kunų galime užtikti negu didesnio. Jeigu-gi priimsime, kad ant viso žemės paviršiaus aplamai tiek daug, (teip tankiai žvaigždžių nuovalos krinta), kaip ant to menko ploto, kurį matome, tai rasime, kad jų kasnak keli milijonai abelnai nukrinta ant žemės. Apart to galime tikrai sakyti, kad beveik kasdien nukrinta ant žemės paviršiaus vienas didesnis meteoras, nors jų nė šimtinės dalies nepastebime. Jei mūsų žemė susitrenktų kuomet su meteoru didumo dangišku kunu, kas per ilgus laikus labai gali atsitikti ir abejoti tam jokio pamato neturime, tai nė oro sluogsnis, apsiaučias žemę, negalėtų mus apsaugoti nuo pavojaus, nepajęgtų paversti meteoru į garą. Mažesnius kosmiškus kunus oras paverčia į garą išlekdamas juos padangę, didesnius bent jų kosmiškame greitime sulauko ir suskaldė, vienok jei kosmiški kunai bus kylometru didumo, tai tasys jau ir oro apsauga pasibaigia, oras neįstengia kosmišką greitumą kuno sumažinti. Meteoras didumo dangiško kuno nupuola su visu kosmišku greitu ant žemės ir nuo staigaus perkeltimo jo gyvos greito pajėgos į spaudimą, užgims tokia didelis karstis, kad didesnėji dalis jo stangiųjų masų žerintai skysta pasidaris. Nuo susitrenkimo pasidariusiai žemėje skylių iš žemės vidurių pradės verztis lava ir maišytis su žerintai skystoms masoms meteoru. Įvykstant pirmutiniam susitrenkimui didelė dalis meteoru medagos persikeis į dują, kuri, sugijus su vulkaniskomis išmatomis, eksplozijų keliais kitas nukrintančias masas nustums, o gal tula dalį tų masų ir ant visados į erdmę išmes. Kitos skelvėdros didelių skritulių antskartodamos ant žemės kris ir tokiu būdu betvarkėje aplinkui didįjį kraterį grupuos, įvykdamas tuos pačius apsiereiskimus, tik mažesniame pavidale, kaip ir prie pirminio susitrenkimo. Užgrius mažesni krateriai aplinkėje didžiojo, kurie ne teip kaip vulkaniskose plyšiuose atsiradę tiesiu ruožu grupuos aplinkui, bet bus be tvarkos išsklaidytai visur.

Ką čia teoriškai privedėme, tą aiškiai jau matėme ant mėnulio įvykus. Ant jo paviršiaus turėjo butinai įvykti tokios, čia aprašytos, katastrofos kur-kas tankiau, kadangi jis neturi tokio oro sluogsnio, kokių yra apsiausta mūsų žemė. Jojo paviršių gali pasiekti visoki kosmiški sviedalai su nesumažin-



Dalis mėnulio paviršiaus su krateriais (Theophilus).

tu greitu. Ir šitie svieduliai yra pramušę jojo lukštė labai dideles skylas; kaikuriuos iš jų turi net šimtus kylometrų skiančius diametrus. Jau iš pirmų aprašymų pažystame ant jo suplyšimus, kurie neatbutinai turėjo pveikti nuo tokių susitrenkimų; ir kurie tuo jau su besiveržiančia lava iš mėnulio vidurių arba ir su skystai žerintia masa nupuolusio kuno prisipildė, net per krantus persilijo. Apart to, matome ant mėnulio, kad aplink visus jo kraterius šimtai mažesnių skylių yra, kurios lygiai teip išsižuri kaipi pėdaikiai lytaus labai minkštame molyje palikti. Kiek juos nuo mūsų žemės žiurint iširti galime, priimame, kad tai apvalinos skylės (rusiai) yra, ne krateriai su lėkstu dugnu ir stambiais krantais, kaip primariškos skylės. Akvaizdoje tokių jau darytų mūsų patėmijimų galime jau abejoti, kad mėnulio paviršiaus sudarkymas per nupuolimą ant jo kosmiškų masų įvyko, o ne iš jo vidurinių apsiereiskimų. Vias pasekmes „svieto pabigos“ katastrofų turime jau dabar gana aiškiai po akių: paveizdu, yra mums arčiau esantis dangaus kumas – mėnulis. Mūsų žemei visai tas-pat atsitiks, net turi (Toliaus bus)

galim vien džiaugties iš mūsų teip gražaus susipratimo, kaip žmonis, kaip tautiečiai, kaip lietuviai. Bet tūkstančiai mus tautiečių yra šioje laisvoje Amerikos žemėje, kurie teip džiaugiasi laisve kraują žmonių iškovoti, bet kada eina kova už laisvę gimtinio krašto, jie visai neatsimena, o kartais dar niekiną kovotojus, nežiurint, kad kada, ir po kelių metų patįs sugrįž į geris ta žmonių kraują iškovota laisvę, kurios karžgius netik nemielio sušelp, bet kitus niekino savo nemtais išvadžiojimais. Ar toki turės tiesą važiuoti į tėvyne, į naujai gimusią, ir ten džiaugties iš atgautos laisvės? Jau šiandien mes daug per revoliuciją atsiekim: spauda sugražinta, cenzura susilpninta, šokia tokia konstitucija Rusijai suteikta ir nekuriuos žmonių tiesos sugražintos. Nors mes visai toms suteiktoms malonėms nepasigaminam ir reikalaujam netrupinių, bet visų mums prigulindžių tiesų, o kad tos yra atgaunamos vien per kovą, per baisią kovą su savo silpnumą parodžiusiu caratu, dėlto mes, amerikiečiai lietuviai, turim skubintis su pašelpa tėvynei. Nemislykit, kad gaisras revoliucijos jau užgeso, jei dabar neliepsnoja! Jis netūgės, kol ant seimo namų Vilniuje, kur susirinkus atstovai iš Lietuvos, išrinkti slaptu, tiesu, lygiu ir betarpišku balsavimu, neužplėvėsus lietuviškas papartis. Dėlto tautiečiai, kurie dirbot, neužmirškite, o kurie dar ne, su naujomis spėkomis į darbą stokit! Kiek mes turime lietuviškų draugysčių gerai pasitvirtinčių, bet dar nieko neaukavusių! Mes laukiam nuo jus kaip nuo lietuvių aukų ant tėvynės aukuro!

C. K. R. Š.
Prez. — Kun. Peza,
Kasier. — Theo. R. Dudas,
Sus. sekr. — Šernas,
Fin. sekr. — F. J. Bagočius.

PASARGA. Aukautojai, kurių aukos dar iki šiol vis nepaskirtos, kaip nuo perleitos atskaitos, teip ir nuo šios, teiksias, apsvarstę, priduo žinią man, kam jie nori savo aukas matyt perduotas, o aš sutvarkysiu teip, kad su sekančia atskaita, jos bus pasiųstos ten, kur nurodys. Nekurie rugoja, kad nežino kasieriaus antrašo, ir sako, garsinkit savo adresus. Aš nuo savės melsčiau lietuviškų laikraščių tą padaryti, kaip jie garsina malonai ir vardus aukautojų, bet kad ir C. K. R. Š. dirba už dyką, ir pinigai ant jo rankų yra pinigais visuomenės, tai už tą negalim prižadėti jokio užmokesčio, dėlto tai yra valia mūsų garbių laikraščių.

C. K. R. Š. kasieriaus antrašas yra toks:
Mr. Theo. Dudas,
921 So. 2nd st.,
Philadelphia, Pa.

Meldžiu atkreipti atidą kaip C. K. R. Š. teipo ir tautiečių, turinčių reikalą sušiesimo su manim revoliucijos reikaluose, jog besibiegiant terminui mokyklos, aš nebegalėsiu tenai savo laisvę beaplinkyti, dėlto nuo dabar malonėkite rasyti sekantį antrašą:
Fort. J. Bagočius,
149 Ohio st.,
McKees Rocks, Pa.

Kitų laikraščių meldžiam tą atskaitą patalpinti savo šaltose.

IŠ VISUR.

[Dabar pasirodė, kad daugumas protestų, pagarsintų maskoliško rando laikraščiu, prieš paluovsaviną politiškujų nusidėjėlių, paėjo nuo policijos perdėtinio ir nuo kitokių biurokratų, bet ne nuo žmonių. Pereitą savaitę duma pakėlė protestą prieš nusprendimą Rygos kariško sodo, kuris nusprendė ant pakorimo 8 darbininkus. Duma reikalavo panaikinimo tokio sodo nusprendimo. Randas vienok, vietoj išpildyti dums reikalavimus, paluovsaviną ir nužudė Rygos sodo nusprendus darbininkus.

[Laikė vestuvių Ispanijos karaliaus, važiuojant jam su nuotaka, ir jo vežimą metė bomba, bet jės eksplozija ne užgavo nė karaliaus, nė jo nuotakos. Londone visai toms suteiktoms malonėms nepasigaminam ir reikalaujam netrupinių, bet visų mums prigulindžių tiesų, o kad tos yra atgaunamos vien per kovą, per baisią kovą su savo silpnumą parodžiusiu caratu, dėlto mes, amerikiečiai lietuviai, turim skubintis su pašelpa tėvynei. Nemislykit, kad gaisras revoliucijos jau užgeso, jei dabar neliepsnoja! Jis netūgės, kol ant seimo namų Vilniuje, kur susirinkus atstovai iš Lietuvos, išrinkti slaptu, tiesu, lygiu ir betarpišku balsavimu, neužplėvėsus lietuviškas papartis. Dėlto tautiečiai, kurie dirbot, neužmirškite, o kurie dar ne, su naujomis spėkomis į darbą stokit! Kiek mes turime lietuviškų draugysčių gerai pasitvirtinčių, bet dar nieko neaukavusių! Mes laukiam nuo jus kaip nuo lietuvių aukų ant tėvynės aukuro!

[Vokietijoje randas, dėl nesvarumo ir nesveikais sutaisomos mėsos didžiausiose Chicago galvijų skerdyklose, rengiasi su visu uždrausti gabenti mėsą iš Amerikos į Vokietiją. Kas metas iš Amerikos į Vokietiją mėsos išgabena už 100 milijonų doliarų. Vokietijos pavelkė gali sekti ir kiti kraštai, o tasys Amerikai, už kaltes kelių jos pralobėlių, atseit labai daug žudyti, jeigu randas ne prižiūrės mėsos sutaisymo.

[Nataliuj, Pietinėje Afrikoje, netoli Ukandhla, perleitos nedėlios dieną buvo smarkus musis tarp angliškos kariumenės dalies ir pasikėlusiu juodparvių. Mušyje likosi 4 angliški kareiviai užmušti, o septyni sunkiai sužeisti. Negrų 60 likosi užmuštų.

[Peterburge likosi sodo ant ilgo kalėjimo nuspresti redaktorių ir išleistojaus darbininkų laikraščio „Rabochy Narod.“ Keijanov ir Sazonov už patalpiniimą neprilankaus randui straipsnio. Išleidinėti laikraštį uždrausta per 5 metus.

[Austrijoje pasitraukė nuo vietos visa ministerija, kadangi ji nemokėjo užgandinti gyventojų, ne mokoje sutaikti nesutinkančių tarp savęs Austrijos tautų. Žmonės reikalauja visuotino rinkimo atstovų į parlamentą, o pasitraukusi ministerija, teip kaip Witte Maskolijoje, ne norėjo to žmonių reikalavimo išpildyti.

[31 d. gegužio su didelėmis iškilmėmis likosi palaidotas kunas pasimirusio 23 d. gegužio pagarsėjusio visame sviete nervegiško dramų rasyto, Henriko Ibseno. Tarp lydetojų kuno buvo ir Norvegijos karalius, ministrai ir parlamento sanariai.

[Chinuose, mieste Kiangsi buvo maistai. Susirėmimo kariumenės su maistininkais 10 maistininkų likosi užmuštų, o 16 pateko į nelaisvę.

[Vidurinėje Amerikoje, respublikoje Gvatemala, užgimė revoliucija. Randas išsiuntinėjo telegramus, jog suvaldė revoliucionierius, bet privatiškai telegramai paduoda visai priešingas žinias.

[Kraštuose prie Atlantiško, Morokko viešpatystės, prasidėjo smarkus mušiai tarp sukilusių gyventojų ir sultano kariumenės. Keliuose mušiuose pasikėlėliai likosi sumušti, bet jie nepasiduoda, veda kovą toliau.

[Pasikėlė čiabuviai aplinkinėse Hongju, Korejoje, paskerdė 30 sanarių prilankios Japonijai politiškos partijos.

[Cananeoj, Meksike, meksikonai užpuolė ant amerikonių vario kastynių darbininkų. Mušyje 45 amerikonių likosi užmušti. Kokios priežastys muštynės pagimdė, nežinia, gal amerikonių kokiū nors būdu įžeidė meksikonus.

[Štabo oficiali Varšavoj išsiuntė ministerių perdėtinui protestą prieš reikalavimą pripažinimo Lenkijai autonomijos. Į dvi dieni revoliucionieriai sudaužė 8 rando karčiamas. Varšavoj sustraikavo tarnaujanti ant gatvinių geležinkelų.

[Siberijos pakrantėse, maskoliškas garlaivys „Kniaz Gorčakov“ užbėgo ant užsilikusios nuo karės laiko jūroje minos ir jos eksplozijos likosi paskandytas. Žmonis nuo jo visus išgelbėjo.

[Berlyną atkako jau buvęs Maskolijos ministerių perdėtinis Witte. Į užrubežius išsinešdino ir buvęs vidaus ministeris Durnovo. Matyt jie mano, kad Maskolijoj jiems, už jų visokius nusidėjimus, gal but per karstą.

[Ant Šiaurinių jurių atsisus terptautiškos valčių lenktynės, kuriose dalyvaus visokių kraštų valčių savininkai.

NAUJI IŠRADIMAI.

[Berlyne atliko pasekmingas bandavones su nauju orlaiviu, išrastu majoro Perfall. Mena specialistai, kad šitas orlaivys galės lengvai lėkti prieš vidutinio smarkumo vėją.

Redakcijos atsakymai.

BLIZGIUI, CHICAGO H. Apie seimą daug pilnesnis aprašymas patilpo, tamistos rašte nėra įvisko aprašyta. To paties atsitikimo negalima kelis kartus talpinti, todėl ir Tamistos raštis nepatilps.

PUPAUSKUL. Rastelįj nieko pamokinančio nėra. Mokslo negalima platinti tuščiais ginčais.

J. LAUKAITIS. „Lietuvų“ patalpinta žinia apie eksploziją kastynėse iš atėjusių laikraščių telegramų. Jeigu lietuviai nuo eksplozijos nenukentėjo (to patalpsyme ne paminėta), tai lietuviškų laikraščių skaitytojus ne labai apeitų tas atsitikimas, todėl senų atsitikimų neverta netaisyti. Patalpintume ant galo patalpsimą, tik sunku, o kaip kor visai negalime rašto suprasti.

Kaip padidinti pajėgas.

Ponas Francisus Sindler, gerbtinas senas gyventojas Yoakumo, Tex. pasakojo vienam mūsų atstovų šitai ką: „Mano pati visuomet buvo labai silpna ir, jei ne Trinerio Amerikoniskasis Elikysras Karčiojo Vyno, tai ji vargiai šiandien būtų buvusi gyva. Šitas vaistas buvo didžiausia pagelba ne tik jai vienai, bet ir visai mūsų sei-

mynai ir mano šeimyna niekuomet nebus be jo. Jis užlaiko mano pačią sveiką ir tvirtą ir mes galime patarti jį visiems sergantiems.“ Trinerio Amerikoniskasis Elikysras Karčiojo Vyno visuomet padidina stiprumą kūno, kadangi jis padaro naują kraują. Kunas pareikalaus peno, suvirins visą maištą ir sanarių stiprins kraujas pripildis kraują indus, maitindamas kiekvieną dalelę kūno ir prašalindamas visus vodingus gaivalus, padariusius kraują blogu ir nuodingu. Tai yra gamtiškas budas valymo kraujo. Kaip veik valgumas ar sveikata sumenksta, tai vartok tuojaus Trinerio Amerikoniskąjį Elikysrą Karčiojo Vyno, o tas tave išgydis kuonogeriausiai. Gaunamas aptiekose arba pas pabrkančią Jozapą Trinerį, 799 So. Ashland ave., Chicago, Ill.

Pasilikau laimingas!

Nė joks turtas nėra tiek vertas atmokėti ir nesurandu tokių užtektinų žodžių, su kuriais galėčiau atidekavot, už išgydymą manęs, nuo slaptos ligos, kuri per metus neišpasakaitai kankino, kaip ir torturoms, skausmai ir dieggliai nuo viršugalvio iki kojų, pavieniu jau liga kuri man kankino, negalėjau atskirti ir kam paaiškinti, nes visas kaip supuves obuolys buvau ligos apiponavotas. Apart skausmų kankinamų, dar sunkiau buvo, kad žmonis manęs neužkentė ir nė jokia draugystė, niekas, per tokį mano sirgimą nepriėmė, artimiausi draugai nuo manęs šalinosi, nuo visų buvau apaleistas ir nekančiamas. Daktarų nors vietinių ir iš aplinkės visokių perleidau, negalėjo manęs išgydyti, tik pats savę jaučiau nelaimingesniu ir liga vis labiau ir sunkiau kaip akmuo slogino. Kad išgydytu but ir tapti sveiku, jau niekam visai netikėjau, sakydams, kad man jau nėra jokių vaistų ir nieks negali išgydyti, bet kad išsikačiau laikraščiuose apgarsinėjus Dr. Collins Medical Instituto, tad iš paskutinos aprašiau savo ligą, ir jos pradžią su kankinimais kiek pajiegiau, jog ir ligą per jaunystės išdykimą, gavau; tad prisijutusias vaistus per Expressa, kaip ėmiau vartot, nors iš pradžios nelabai buvo smagu, bet paskui vis geriau man darėsi, o dabar, jau esiu su visai sveikas, kaip naujai atgimęs, per ką pasilikau ir aš laimingas ir amžinai dėkingas Dr. Collins Medical Institutui, dabar žinau, kad joks daktaras nė Institutas negali susilginti mokslu ir gerumu išgydymo su tuomi Institutu.

O kaip su atida perškaiziją kastynėse iš atėjusių laikraščių telegramų. Jeigu lietuviai nuo eksplozijos nenukentėjo (to patalpsyme ne paminėta), tai lietuviškų laikraščių skaitytojus ne labai apeitų tas atsitikimas, todėl senų atsitikimų neverta netaisyti. Patalpintume ant galo patalpsimą, tik sunku, o kaip kor visai negalime rašto suprasti.

J. Sagonas,
P. O. box 157,
Astabula Co.,
Dorest, Ohio.

LIETUVOS UKININKAS

Laikraštis skiriamas Lietuvos darbo žmonėms, čia iš Vilniaus kas savaitė. Didumas: 8 1/2 x 11 colių 16 puslų. Amerikoje ant metų \$2.50. Kam rūpi Lietuva ir kiti jos dalykai, tai užrašykite LIETUVOS UKININKĄ. Jame tepla teisingos žinios iš visos Lietuvos ir kitų kraštų žmonių. Kas norėtų užrašyti 10 d. savo draugų Lietuvos gyventojų, metų pro \$1.75; Amerikoje vienas nuo d. pamatytų 70t. Agentas: M. J. Damićionaitis, 3108 S. Halsted st. Chicago, Ill.

Draugysčių Reikalai.

Susirinkimas S. L. A.

Chicago, nedėlio 10 d. berelio 1906
86:4 kuopa S. L. A. turo savo mėnesinį
susirinkimą Lm val. po pietų p. Runglo
saloje po nr. 8301 S. Morgan st., ant
kurio kviečiami yra atėję visi anksčiau
36 kuopos S. L. A. ir išgirsti rokas
buvusio 21 seimo ir tt.

Komitetas.

Chicagoje susitvėrė nauja draugystė
po vardu Paneles Svezoziausios An-
triu Vartu: iš sykio prisirašė 50 ana-
rių, ateinančioje nedėlioje 10 d. ber-
elio turs antra savo susirinkimą, ant ku-
ro užprasdo norinčius prisirašyti.

Jonas Januševičius, prez.
Karolis Kovarskis, sek.

1193 So. Oakley, ave

Szesias Metinis Piknikas.

Chicago. Draugystė Saz. Antano iš
Paduos, tures szesias metinį pikniką
nedėlio, 10 d. birželio, 1906, Bergmano
darže, Riverside, Ill. Prasides 9 val. ry-
to. Intengs 25c porai. Bergmano dar-
žas yra gražus, naktįje szviečia daug-
vė elektrinių žiburių, miela pasivaiz-
duoti tarp žalių medžių ir krūmų ant
szviežio oro. Tauras muzika graja
lietuviškas szokius: merginos su vaiki-
niais pasirengę, kur galeste geriau
sial pasizokti ir pasilinksminti. Bus
parengta 4 lektynių skyriai: vaikams,
mergoms, vaikams ir mergaitėms.
Gruosniaus gaus gražų prezentą. Bus
viskas teip gražiai parengta, kad ir Ca-
ras su Kuropatkinu nesiamatytų dal-
vauti, bet tas parengta ne jiems, tik Chi-
cago lietuviams. Kviesia visus ku-
skaitlingiausius.

Komitetas.

Didelis Metinis Piknikas.
Chicago. Dr-te Saz. Jurgio R. ir K.
turs savo didelį pikniką, nedėlio 10d.
birželio, 1906 m., Ralsis darže,
River Side, Ill. Prasides 9 val. ry-
to ir trauksis iki vienu vakarui. Graja
pulkis muzika ir bus linksmas pralei-
dus laiko tarp visokių žaidimų; kviesia
visus szirdingai atsilankyti.

Komitetas.

(3-VII)

Didelis Piknikas.

Chicago. Parapija Apveizdos Die-
vo tures per Darbinius, janelėdi 3 ru-
goje, 1906 m. didelį pikniką Bergmano
darže, Riverside, Ill., prasides 9 val. ry-
to su yvariausiomis žaidimais, kokių ne
viens Chicagojietis dar nera matęs ant
piknikui; bus karuzelė, supynės ir vis-
kios kitos žaidsmės ir žaidimai.
Gudodit draugystei prasizeme ta
diena nedaryti pikniku ne-baliu, bet
tas lankyti ant muzikio. Su gudone,
P. A. D. Komitetas.

Pajieszkolimai.

Pajieszkau savo pastatymu Remondol
Matuko Antano Bulavo, abu Kauno
gub., Naujo Aleksandravo pav., Pane-
mus parapijos. Jie patys ar kas ki-
tas teiks duoti žinia adresu:

Paul Rasmovitch,

1 Sturtevant ave. Norwood, Mass.

(8-VI)

Pajieszkau Stasio Lelickio, keturi me-
tai atgal gyveno Philadelphia Pa. Jis
pats ar kas kitas teiks duoti žinia ad-
resu:

Jonas Statkevicius,

783 S. 2nd St. Philadelphia Pa.

Pajieszkau Stasio Lelickio, 4 metal
gyveno Philadelphia Pa. Jis pats ar kas
kitas teiks duoti žinia adresu:

Jonas Statkevicius

783 S. 2nd St. Philadelphia Pa.

Pajieszkau savo draugo Petro Juk-
tos pats gyveno Svedos Szakiu, parap.
Amerikalos, gyvena visa laika Chicagoje.
Jis pats ar kas kitas teiks duoti žinia
adresu:

Jonas Zubkus

611 Union st. Chicago, Ill.

Pajieszkau savo brolio Juozo Stram-
plicko, Suvalku gub., Marijampolės pav.
Jievarav gub., Igliszekio kaimo, 9 me-
tai kalp Amerikoje. Jis pats ar kas ki-
tas teiks duoti žinia adresu:

Motiejus Stramplickas

Box 371 Kewanee, Ill.

Pajieszkau savo draugo Juozapo Pe-
troziaus, Kauno gub., Raseiniu pav.,
Kaltinenu paktu, Vitogalos kaimo ir
Johanos Petruškeles iš tos pačios
vietos. Jie patys ar kas kitas teiks
duoti žinia adresu:

John Sakalavskas

443 Collinsville av. E. St. Louis, Ill.

Pajieszkau apvedimui vaikino my-
linio szviesa; platesnems žinioms tes-
tiere lipia adresu:

Tikra Lietuvalte

954 33rd St. Store Chicago, Ill.

Pajieszkau Kastantino Acro. Vilniaus
gub., gyveno pirmuola Turners Fal-
S. Mass., o mėnesis atgal pribuvo ir Brid-
geporta, Conn. Jis yra keturiu pedu, 8
colius aukščio, juoda plauku, melyn-
u akiu, su szviečiai marga žiponi; jis iš-
vaidavo ir išsivėte mano aukštin laikro-
dėli, rankinė valiza ir mada suoma pi-
ni-gu. Jei kas malones man praneši ate-
ji gaus dovana.

Rafolas Jonaitis,

438 Main st., Bridgeport, Conn.

Pajieszkau savo brolio Jono Alytos
Suvalku gub., Vilkaviskio pav., Kau-
piskio yot., Remeikiu kaimo, antri me-
tai kalp Amerikoje, gyveno Scranton, Pa.
Jis pats ar kas kitas teiks duoti žinia
adresu:

Geo Alyta,

Easton, Colo.

Pajieszkau savo draugo Jono Szpilucko
ir Antano Szonkos, 1904 m. Jonas Szil-
uckas gyveno apie Springfield, Ill., o
Antanas Szonka Wilburton, Ind. Ter.
Jie patys ar kas kitas teiks duoti žinia
adresu:

Ant. Guravicz,

Y Charles Pl., Athol, Mass.

Pajieszkau savo brolio Jono Varnelio,
Suvalku gub., Punksio parap., apie 10
metu kalp Amerikoje, neturi szviesos
kajos ir szviesos rankos, pirmuola gyveno
Shamokin, o paškiu perkelė la She-
nandoh, kur jį ir sužiedė. Atvydavo
neseniai iš Lietuvos ir turu pas jį labai
svarbu reikalą. Jis pats ar kas kitas
teiks duoti žinia adresu:

Adolfas Varnelis,

807 Duane av., Schenectady, N. Y.

Pajieszkau savo broliu Juozo, Sima-
mono ir Jono Szederiu, Suvalku gub.,
Naumiescio pav., kaimo Karaliskiu
pav. Pusantro meto atgal gyveno Pitts-
bure, telap pajieszkau Jono ir Antano
Kaniausku iš tos paties kaimo ir pa-
pilis. Apie du metal atgal gyveno
Brookton, Mass. Jie patys ar kas kitas
teiks duoti žinia adresu:

Antanas Szederis,

190 Frontene st. Montreal Canada.

Pajieszkau savo pusbroliu Petro ir
Juozapo Balierietu, iš kaimo Szakvie-
cio, parap. Pagramancio, Raseiniu
pav. Pusantro meto atgal gyveno Pitts-
bure, telap pajieszkau Jono ir Antano
Kaniausku iš tos paties kaimo ir pa-
pilis. Apie du metal atgal gyveno
Brookton, Mass. Jie patys ar kas kitas
teiks duoti žinia adresu:

Martin Jukna,

650 So. Canal st., Chicago, Ill.

Pajieszkau savo broliu Ciprijono ir
Franciszkaus Gruzinskiu, Kauno gub.,
Telziku pav., Laukuvos parap., Ivonis-
kio sodos. Jie patys ar kas kitas teiks
duoti žinia adresu:

Jonas Gruzinskis,

2033 W. Walnut st., Indianapolis, Ind.

Pajieszkau savo broliu Juozo Zukauko,
Kauno gub., Panevėžio pav., Sena-
miescio parap., Gasparu kaimo, turu
pas jį svarbų reikalą. Jis pats ar kas
kitas teiks duoti žinia adresu:

Kaz. Zukauskas,

850 E. Pratt st., Baltimore, Md.

Pajieszkau barzdauskio lietuviu už
pusininką; turu tris krašas po \$50.00
košm, vienas nepasidurbi; turi pat-
stovus ir mylinis ta darba. Kreipis
reikia adresu:

D. Gailis,

341 E. St., So. Boston, Mass.

Pajieszkau savo suonaus Karpavicius
29 metų amžiaus, apie 11 metu Amerik.
Jis pats ar kas kitas teiks duoti žinia
adresu:

Jonas Karpavicius,

816 Judkins st., Seattle, Wash.

Pigial ant pardavimo diem ir trimi
auksiniai murlinai namai; lotas yra 53
per 139 pedu. Vakarinis kampas 34
Pleiso ir So. Halsted ul. Atsilaukti
pas savininką 4235 Vincennes av.

(22-VI)

Pigial ant pardavimo naujuteilni
namai rakandai - stalai, lovos, suva-
ma masina ir tt.; pasidavio delei sa-
viniuko išsivaidimo. Daiktus galima
pirkti po viena ar visus drauge. Atsi-
laukti pas Iga Gedvilą, 935 34 st.,
Chicago, Ill.

Ant pardavimo pigial bucerne ir val-
gomu daiktų sankrova, apiekle apgy-
venta daugelio lietuviu ir kiau tautu,
biznis elna gerai; parduodu iš prie-
stasies neveliktos. Atsilaukti reikia
adresu: 3137 So. Morgan st., Chicago,
Ill.

Randavojimui satoras su mesykli-
nos intaisomis pigial 92 18 st. Kla-
skis po nr. 94 fėmali.

(22-VI)

Parduodu gerai inrengta barzdauskio
lietuviu ir lenku išsiventoje vie-
toje, biznis gerai apdirbtas, prieštasi
pardavimo mirtis motina. Atsilaukti
reikia adresu:

Antanas Sheffeldas,

1124 S. Front st. Philadelphia, Pa.

(10-VI)

Reikalaujame 500 vyru ir geizies ka-
stynes valstijose Washingtono Oregono,
Idaho, So. Dakotos; užmokėstis \$2.25
ant dienos; kelione \$12 iš Chicago. 500
vyru ir provincialus lentu valstijose Mi-
chigano ir Wisconsin. Užmokėstis
nuo \$26.00 iki \$30.00 ant mėnesio ir val-
gis. Taipti reikalaujame 1000 vyru ant
geiziskilni valstijose Michigano
ir Wisconsin, kelione dovana. Reika-
laujame 300 vyru in angliu ir geizies
kastynes valstijose Colorado, 55c. už
tona, kelione dovana.

Taipti reikalaujame 1000 vyru mie-
te Chicago, mokėstis nuo \$1.75 iki \$2.25
Atvaziuoti k tuojau arba parankit sau
kalboje pas mane indodami už du cen-
tu markę atsakymui, adresas:

J. Lucas,

666 Milwaukee ave. Chicago Ill.

Reikalauja išsivaidiusio bartenderio,
mokancio Angliška, Lietuviška ir
Lekiskia kalbas. Kreipis ir Ellis ge-
rymu sankrova su palindijimais. Ellis
11512 Front st., Kensington, Ill.

Pigial, Pigial!

Popierus gramotoms rasyti, kokių dar
niekad nebuvo, tuzinas 20c.

Vadovėlis angliskos dalbos 20c.
medaga valsta, labai naudingas knygele
kožnam turėti 10c.

V. J. Petkon

303 N. Main st. Brookton Mass.

Padekavone Aukautojams.

Az. Jonas Tauteris iš Gardner, Mass.
dekavojau Roselando ir Kensingtono lie-
tuviams, kuriu vardus ir ju aukas fo-
mianu padodu, už ju szirdinga susipil-
mas manes vargo ir sergančio; aukas
apturejavau nuo Jurgio Szesko, 6911 E.
Sejopp ave., Chicago, Ill. Apturejavau vi-
so \$20.25 ir 24 d. gegužio išsivaidavau
lietuviu. Ankavusieji yra szitie: J.
Szeskas \$5.00; P. Dargis, M. Valic-
kas, P. Medikis po \$10.00 M. Rinkevi-
cus, P. Adomėnas, P. Lauzickis, J. Petro-
nis, R. Kulis, P. Karvelis, P. Kekusis,
R. Dobrovolskis, P. Likas, A. Suenis, G.
Overlingis, J. Jukus po 50c; J. Kacina-
kas 40c; K. Morkunas, S. Drizis, J. Gir-
cisius, S. Jurevicius, V. Borko, R. Rin-
kis, S. Vovylus, T. Kuliesius, J. Jasu-
lioniis, P. Jukavickas, G. Malukas, G.
Vaidiunas, P. Gailavickas, S. Gervas,
G. Lauzevicius, K. Liutkus, V. Suenis,
J. Kubilius, G. Williams, G. Jasulioniis,
Ant. Guravicz,

Y Charles Pl., Athol, Mass.

Pajieszkau savo draugo Jono Szpilucko
ir Antano Szonkos, 1904 m. Jonas Szil-
uckas gyveno apie Springfield, Ill., o
Antanas Szonka Wilburton, Ind. Ter.
Jie patys ar kas kitas teiks duoti žinia
adresu:

Ant. Guravicz,

Y Charles Pl., Athol, Mass.

Pajieszkau savo draugo Jono Szpilucko
ir Antano Szonkos, 1904 m. Jonas Szil-
uckas gyveno apie Springfield, Ill., o
Antanas Szonka Wilburton, Ind. Ter.
Jie patys ar kas kitas teiks duoti žinia
adresu:

Ant. Guravicz,

Y Charles Pl., Athol, Mass.

Pajieszkau savo draugo Jono Szpilucko
ir Antano Szonkos, 1904 m. Jonas Szil-
uckas gyveno apie Springfield, Ill., o
Antanas Szonka Wilburton, Ind. Ter.
Jie patys ar kas kitas teiks duoti žinia
adresu:

Ant. Guravicz,

Y Charles Pl., Athol, Mass.

Pajieszkau savo draugo Jono Szpilucko
ir Antano Szonkos, 1904 m. Jonas Szil-
uckas gyveno apie Springfield, Ill., o
Antanas Szonka Wilburton, Ind. Ter.
Jie patys ar kas kitas teiks duoti žinia
adresu:

Ant. Guravicz,

Y Charles Pl., Athol, Mass.

Pajieszkau savo draugo Jono Szpilucko
ir Antano Szonkos, 1904 m. Jonas Szil-
uckas gyveno apie Springfield, Ill., o
Antanas Szonka Wilburton, Ind. Ter.
Jie patys ar kas kitas teiks duoti žinia
adresu:

Ant. Guravicz,

Y Charles Pl., Athol, Mass.

Pajieszkau savo draugo Jono Szpilucko
ir Antano Szonkos, 1904 m. Jonas Szil-
uckas gyveno apie Springfield, Ill., o
Antanas Szonka Wilburton, Ind. Ter.
Jie patys ar kas kitas teiks duoti žinia
adresu:

Ant. Guravicz,

Y Charles Pl., Athol, Mass.

Pajieszkau savo draugo Jono Szpilucko
ir Antano Szonkos, 1904 m. Jonas Szil-
uckas gyveno apie Springfield, Ill., o
Antanas Szonka Wilburton, Ind. Ter.
Jie patys ar kas kitas teiks duoti žinia
adresu:

Ant. Guravicz,

Y Charles Pl., Athol, Mass.

Pajieszkau savo draugo Jono Szpilucko
ir Antano Szonkos, 1904 m. Jonas Szil-
uckas gyveno apie Springfield, Ill., o
Antanas Szonka Wilburton, Ind. Ter.
Jie patys ar kas kitas teiks duoti žinia
adresu:

Ant. Guravicz,

Y Charles Pl., Athol, Mass.

Ar nori padvejoti savo pinigų?

Jei tu teip, tai pirk akcija nuo The
Bell Clothing Korporacijos, o su keliais
metais tau indei pinigai pasidvejoj.

The Bell Clothing Korporacija yra tai
Drapanu Satoras, egzistuojantis jau 3
metai ir darantis gera bizni po No. 983
-287 Milwaukee ave.

Su Korporacija atidarys dabar savo
Anta Dideli Drapanu Satoru naujame
A. Olzevicko name, kur bus pastatytas
szia vasa ant sziau-vakarinio kampo
Halsted ir 83-los gatviu. Ant inkurimo
szio antrojo szeto jį padidino savo ka-
pitala ant \$25000.00 teip, kad dabar
kiekvienas lietuvis gali oia gauti pirti
akcija ir stotis savininku Drapanu Sato-
ro. Prie szio korporacijos prigul szim-
tai lietuviu, todėl kai jie oia indei
savo pinigų turi gera pelna.

Korporacija moka akcijonieriams nuo pinigų ant
akciu indei 5 ta procenta. Nuo pirti-
nu kokių akcijonierius szios kompani-
jos sztore perka 5 ta procenta ir kas me-
tas izmoka akcijonieriams Dividend
keikis iš abelo sztore pelno kožnai ak-
cijai priguli. Tokiu budu oia indei
pinigai atneša didesni pelna negu jei
butu sudeti in geriausią banką arba pa-
skolinti ant procento ant geriausiu kur-
nos proporciu.

Todel kas nori padvejoti savo pin-
ginius tegul pasiskubina pirti keliais ak-
cijomis (shares) nuo Bell Clothing Korpo-
racijos pakol jos kasztuoja, tik \$10.00, o
kada naujas satoras jau bus po sztoga,
akcijas kasztuos po \$15.00. Tagi pas-
skubinkite pakol dar pigios.

Akcijas galima uzisrašyti pas korpo-
racijos direktoriu, Kazimiera Sluiskina,
kur turi savo adyus „Lietuvos“ redak-
cioje, ketverskio nuo 6 iki 9 vakaro, o
o nedėlio nuo 9 iki 12 ryto; arba pas
jos reprezentant: Alek. Bijanską, 3327
Auburn ave., Dom. Glicza, 3255 So.
Halsted st., Paul Brucha, 3516 So. Mor-
gan st., A. Ivazkevicius, 3347 So. Mor-
gan st., Antana Masuliu, 3327 Auburn
ave., Hipolita Kacauska, 3157 So. Hal-
sted st.

Todel kas nori padvejoti savo pin-
ginius tegul pasiskubina pirti keliais ak-
cijomis (shares) nuo Bell Clothing Korpo-
racijos pakol jos kasztuoja, tik \$10.00, o
kada naujas satoras jau bus po sztoga,
akcijas kasztuos po \$15.00. Tagi pas-
skubinkite pakol dar pigios.

Akcijas galima uzisrašyti pas korpo-
racijos direktoriu, Kazimiera Sluiskina,
kur turi savo adyus „Lietuvos“ redak-
cioje, ketverskio nuo 6 iki 9 vakaro, o
o nedėlio nuo 9 iki 12 ryto; arba pas
jos reprezentant: Alek. Bijanską, 3327
Auburn ave., Dom. Glicza, 3255 So.
Halsted st., Paul Brucha, 3516 So. Mor-
gan st., A. Ivazkevicius, 3347 So. Mor-
gan st., Antana Masuliu, 3327 Auburn
ave., Hipolita Kacauska, 3157 So. Hal-
sted st.

Todel kas nori padvejoti savo pin-
ginius tegul pasiskubina pirti keliais ak-
cijomis (shares) nuo Bell Clothing Korpo-
racijos pakol jos kasztuoja, tik \$10.00, o
kada naujas satoras jau bus po sztoga,
akcijas kasztuos po \$15.00. Tagi pas-
skubinkite pakol dar pigios.

Akcijas galima uzisrašyti pas korpo-
racijos direktoriu, Kazimiera Sluiskina,
kur turi savo adyus „Lietuvos“ redak-
cioje, ketverskio nuo 6 iki 9 vakaro, o
o nedėlio nuo 9 iki 12 ryto; arba pas
jos reprezentant: Alek. Bijanską, 3327
Auburn ave., Dom. Glicza, 3255 So.
Halsted st., Paul Brucha, 3516 So. Mor-
gan st., A. Ivazkevicius, 3347 So. Mor-
gan st., Antana Masuliu, 3327 Auburn
ave., Hipolita Kacauska, 3157 So. Hal-
sted st.

Todel kas nori padvejoti savo pin-
ginius tegul pasiskubina pirti keliais ak-
cijomis (shares) nuo Bell Clothing Korpo-
racijos pakol jos kasztuoja, tik \$10.00, o
kada naujas satoras jau bus po sztoga,
akcijas kasztuos po \$15.00. Tagi pas-
skubinkite pakol dar pigios.

Akcijas galima uzisrašyti pas korpo-
racijos direktoriu, Kazimiera Sluiskina,
kur turi savo adyus „Lietuvos“ redak-
cioje, ketverskio nuo 6 iki 9 vakaro, o
o nedėlio nuo 9 iki 12 ryto; arba pas
jos reprezentant: Alek. Bijanską, 3327
Auburn ave., Dom. Glicza, 3255 So.
Halsted st., Paul Brucha, 3516 So. Mor-
gan st., A. Ivazkevicius, 3347 So. Mor-
gan st., Antana Masuliu, 3327 Auburn
ave., Hipolita Kacauska, 3157 So. Hal-
sted st.

Todel kas nori padvejoti savo pin-
ginius tegul pasiskubina pirti keliais ak-
cijomis (shares) nuo Bell Clothing Korpo-
racijos pakol jos kasztuoja, tik \$10.00, o
kada naujas satoras jau bus po sztoga,
akcijas kasztuos po \$15.00. Tagi pas-
skubinkite pakol dar pigios.

Akcijas galima uzisrašyti pas korpo-
racijos direktoriu, Kazimiera Sluiskina,
kur turi savo adyus „Lietuvos“ redak-
cioje, ketverskio nuo 6 iki 9 vakaro, o
o nedėlio nuo 9 iki 12 ryto; arba pas
jos reprezentant: Alek. Bijanską, 3327
Auburn ave., Dom. Glicza, 3255 So.
Halsted st., Paul Brucha, 3516 So. Mor-
gan st., A. Ivazkevicius, 3347 So. Mor-
gan st., Antana Masuliu, 3327 Auburn
ave., Hipolita Kacauska, 3157 So. Hal-
sted st.

Todel kas nori padvejoti savo pin-
ginius tegul pasiskubina pirti keliais ak-
cijomis (shares) nuo Bell Clothing Korpo-
racijos pakol jos kasztuoja, tik \$10.00, o
kada naujas satoras jau bus po sztoga,
akcijas kasztuos po \$15.00. Tagi pas-
skubinkite pakol dar pigios.

Akcijas galima uzisrašyti pas korpo-
racijos direktoriu, Kazimiera Sluiskina,
kur turi savo adyus „Lietuvos“ redak-
cioje, ketverskio nuo 6 iki 9 vakaro, o
o nedėlio nuo 9 iki 12 ryto; arba pas
jos reprezentant: Alek. Bijanską, 3327
Auburn ave., Dom. Glicza, 3255 So.
Halsted st., Paul Brucha, 3516 So. Mor-
gan st., A. Ivazkevicius, 3347 So. Mor-
gan st., Antana Masuliu, 3327 Auburn
ave., Hipolita Kacauska, 3157 So. Hal-
sted st.

Todel kas nori padvejoti savo pin-
ginius tegul pasiskubina pirti keliais ak-
cijomis (shares) nuo Bell Clothing Korpo-
racijos pakol jos kasztuoja, tik \$10.00, o
kada naujas satoras jau bus po sztoga,
akcijas kasztuos po \$15.00. Tagi pas-
skubinkite pakol dar pigios.

Akcijas galima uzisrašyti pas korpo-
racijos direktoriu, Kazimiera Sluiskina,
kur turi savo adyus „Lietuvos“ redak-
cioje, ketverskio nuo 6 iki 9 vakaro, o
o nedėlio nuo 9 iki 12 ryto; arba pas
jos reprezentant: Alek. Bijanską, 3327
Auburn ave., Dom. Glicza, 3255 So.
Halsted st., Paul Brucha, 3516 So. Mor-
gan st., A. Ivazkevicius, 3347 So. Mor-
gan st., Antana Masuliu, 3327 Auburn
ave., Hipolita Kacauska, 3157 So. Hal-
sted st.

Todel kas nori padvejoti savo pin-

